

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstoogmerk

Verschijnt elke zondag

Abonnementsprijs : 1.000 fr. per jaar

Postrekening nr. 3185.22

Beheer en Redactie : Prof. Mr. Ridder René VICTOR, Britselei 40, 2000 Antwerpen

Vlaamse Juristenvereniging.

XXVe Rechtskundig Congres te Brussel.

GEPLANDE WIJZIGINGEN AAN DE WET VAN 28 MAART 1952 OP DE VREEMDELINGENPOLITIE

Preadvies van de Heer Lode DE WILDE,
eerste-substituut Procureur des Konings te Brugge.

1. Reeds naar aanleiding van het XXle interuniversitair rechtscongres op 14-15 februari 1969 werd *De rechtstoestand van de vreemdelingen in België* als thema gekozen ⁽¹⁾.

De sectie « *Vreemdelingenpolitie* » kwam tot een aantal besluiten, die ik als volgt in twee punten kan resumeren ⁽²⁾ :

1°) De noodzakelijkheid van een rechtsmiddel wanneer de vreemdeling met het oog op gedwongen uitvoering van een verwijderingsmaatregel van zijn vrijheid wordt beroofd;

2°) de wens dat een bij de Raad van State ingesteld beroep tot nietigverklaring — desnoods onder de vorm van kort geding — binnen een efficiënte tijdslimiet zou behandeld worden. De sectie schijnt geen voorstander te zijn geweest van het toekennen aan de Raad van State van de bevoegdheid om de uitvoering van een verwijderingsbesluit te laten schorsen.

2. Ik hoef niet te herinneren aan de moeilijkheden die in december 1970 in onze universiteiten zijn gerezen naar aanleiding van wat men de « maatregelen Vranckx » heeft genoemd, die er in bestonden de wet stricter toe te passen, waar een vroeger gevolgd brede interpretatie de mogelijkheid tot patente misbruiken had geschapen.

Deze moeilijkheden waren de aanleiding voor de studenten van de rechtsfaculteit van de Université catholique de Louvain om in de schoot van het *Centre de droit international* onder de deskundige leiding van Professor F. Ri-

gaux, het vraagstuk van de toestand van de vreemdelingen in België aan een diepgaand onderzoek te onderwerpen.

De resultaten verschenen in een voortreffelijk en leerrijke aflevering van de *Annales de droit*, onder de titel *La condition des étrangers en Belgique* ⁽³⁾.

Ook andere groepen bestudeerden het vraagstuk en publiceerden hun dossier ⁽⁴⁾.

3. Dit alles bracht tenslotte mee, dat de minister van Justitie bij besluit van 19 mei 1971 een commissie heeft ingesteld onder het voorzitterschap van Minister van Staat, Professor H. Rolin ⁽⁵⁾, die als opdracht kreeg de verschillende bepalingen betreffende het statuut en de rechten en de verplichtingen van de vreemdelingen in België te onderzoeken, alle dienstige voorstellen te doen tot wijziging en aanpassing van de wettelijke en reglementaire teksten die thans van kracht zijn en te adviseren over de voorstellen die door de Minister worden voorgelegd.

Uitdrukkelijk werd ook opdracht gegeven een voorontwerp van een nieuw aangepaste wetgeving op te stellen. De commissie kreeg de bevoegdheid om bijzonder bevoegde personen te horen.

Als onderwerp van deze uiteenzetting koos ik de *inhoud* van het door de commissie opgestelde voorontwerp van *Wet betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf en de vestiging van vreemdelingen*, bestemd om de wet van 28 maart 1902 op de vreemdelingenpolitie te vervangen ⁽⁶⁾.

Inleiding.

4. Een gegrond verwijt tegen de wet van 28 maart 1952 op de vreemdelingenpolitie is de wanorde van de tekst waardoor hij voor niet-juisten — en zelfs voor juristen — moeilijk te begrijpen is ⁽⁷⁾ om niet te gewagen van de verdenking van willekeur die hierdoor de Administratie van de Vreemdelingenpolitie kan treffen ⁽⁸⁾. Het voorontwerp, dat ter studie is, wil dit verhelpen door in de eerste plaats al de bepalingen over toegang, verblijf en vestiging van vreemdelingen in België volgens een duidelijk plan te rangschikken, dat als volgt is ingedeeld :

Titel I - Algemene bepalingen.

- I. Bepaling van de vreemdeling.
- II. Toegang.
- III. Verblijf van meer dan drie maanden.
- IV. Vestiging.
- V. Terugwijzingen en uitzettingen.
- VI. Veiligheidsmaatregelen.
- VII. De Adviescommissie voor vreemdelingenzaken.

Titel II - Bepalingen eigen aan sommige vreemdelingen.

- I. Onderhorigen van de lidstaten van de Europese Gemeenschappen.
- II. Vluchtelingen.
- III. Studenten.

Titel III - Rechtsmiddelen.

- I. Beroep tot herziening.
- II. Beroep tot nietigverklaring.
- III. Verhaal bij de rechterlijke macht.

Titel IV - Strafbepalingen.

Titel V - Overgangsbepalingen, opheffingen en wijzigingen.

5. Een aantal bepalingen van de thans geldende wet zijn door de ondervinding overbodig gebleken ⁽⁹⁾ of zouden beter op hun plaats zijn in de uitvoeringsbesluiten ⁽¹⁰⁾ terwijl bepalingen die thans in het uitvoeringsbesluit van 21 december 1965 ⁽¹¹⁾ zijn opgenomen zo belangrijk zijn dat hun opname in de wet zelf, noodzakelijk blijkt te zijn ⁽¹²⁾. Ook werd gestreefd naar meer klaarheid in de omschrijving van de mogelijke maatregelen die op een vreemdeling kunnen toegepast worden teneinde de eigen regels en gevolgen van iedere maatregel duidelijk te kennen ⁽¹³⁾.

6. Zo wordt in de wet van 1952 het verblijf nu eens geassimileerd met het binnenkomen in het Rijk, dan weer met de vestiging ⁽¹⁴⁾. Duidelijk wordt in het ontwerp het onderscheid gemaakt tussen het binnenkomen in het Rijk, (dat recht geeft op een vertoeven gedurende maximum drie maanden), het tijdelijk verblijf (waarvan de duur drie maanden overschrijdt) en het meer bestendig verblijf of de vestiging. Ook werd verwarring vermeden tussen de vergunning tot verblijf en tot vestiging en de titel die ingevolge deze toelatingen wordt uitgereikt. Het woord « machtiging tot verblijf — autorisation de séjour — wordt immers in de huidige wet zowel voor het ene als voor het andere gebruikt ⁽¹⁵⁾.

Aan het onderscheid tussen toegang, verblijf en vestiging beantwoorden duidelijk eigen regels betreffende de terugdrijving, de terugwijzing en de uitzetting alsmede de rechtsmiddelen.

De eerste titel van het ontwerp « Algemene bepalingen » is toepasselijk op alle vreemdelingen onder voorbehoud van de afwijkingen vermeld in titel II, die bepalingen bevat specifiek voor sommige vreemdelingen (onderhorigen van de E.G.; vluchtelingen; studenten).

7. Nieuw zal het inrichten zijn van de rechtsmiddelen tegen de beslissingen die een vreemdeling kunnen treffen ⁽¹⁶⁾; het groeperen van bepalingen eigen aan sommige

vreemdelingen, zoals de onderhorigen E.G. en de vluchtelingen; het opnemen van de studenten onder deze bijzondere categorieën; het volmacht geven aan de Koning om de richtlijnen van de Commissie of van de Raad van de E.G. in de wetgeving uit te werken ⁽¹⁷⁾.

Dit laatste is als techniek reeds gekend in onze wetgeving hetzij krachtens algemene grondwettelijke bepalingen hetzij krachtens bijzondere wetten. Bovendien zijn de richtlijnen van de Commissie van de E.G. doorgaans zo gedetailleerd uitgewerkt, dat de nationale overheid nog slechts over een uitvoeringsbevoegdheid beschikt. Ook wordt een grotere bevoegdheid gegeven aan de adviescommissie voor vreemdelingenzaken die vaker dan thans, zal moeten geraadpleegd worden, getuigen zal kunnen horen en over het dossier zal beschikken. Op het gebied van de strafbepalingen worden de louter administratieve inbreuken, zoals het verwaarlozen zich in te schrijven of het niet drager zijn van identiteitsdocumenten volgens dezelfde normen als voor de Belgen strafbaar gesteld ⁽¹⁸⁾;

Door verlaging van de strafmaat, wordt de mogelijkheid van de voorhechtenis verzaakt wanneer een vreemdeling voor de eerste maal onregelmatig het Rijk binnenkomt of er verblijft. Ook wordt het vals getuigen voor de adviescommissie voor vreemdelingenzaken strafbaar gesteld.

8. Tenslotte wordt erover gewaakt sommige bepalingen van de bestaande wet in overeenstemming te brengen met de Europese conventie van de rechten van de mens waar kan gemeend worden dat de bestaande tekst hiermee in strijd was ⁽¹⁹⁾; er wordt wijziging overwogen van art. II en 13-Burg. Wb., terwijl art. 667 en 851 van het Ger. Wetb. eveneens zouden gewijzigd worden en art. 668 opgeheven.

9. Men zal van de nieuwe wet, indien ze door het Parlement wordt aanvaard, niet meer kunnen zeggen dat zij er naar streeft zoveel mogelijk de vreemdelingen buiten het Rijk te houden, door hen de regularisatie van hun toestand in België onmogelijk te maken, omdat de vreemdeling uiteraard als een verdacht individu dient te worden aangezien ⁽²⁰⁾. Integendeel, door de opstellers van het ontwerp werd steeds centraal gesteld de kommer om voor de vreemdeling een rechtszekerheid te scheppen, die zijn persoonlijke belangen en rechten veilig stelt zoals die van de Belgen zelf, in de mate waarin zulks in 's lands belang mogelijk is.

10. In sommige kringen werd de eis gesteld het toezicht over de vreemdelingen te onttrekken aan de « politie » — bedoeld wordt de vreemdelingenpolitie — en de bevoegdheid over te dragen aan een dienst die zou afhangen van het ministerie van binnenlandse zaken ⁽²¹⁾.

Ingegeven door een verkeerd begrip van de benaming « vreemdelingenpolitie » ⁽²²⁾ worden hiervoor geen andere, dan psychologische argumenten aangehaald.

Een wijziging van de benaming van de staatsdienst die over de vreemdelingen bevoegd is, lijkt niettemin aangewezen. De benaming « Vreemdelingendienst - office des étrangers » wordt voorgesteld. Zodoende zal aangetoond worden dat de bevoegdheid van deze dienst niet op het politieke, doch wel op het zuiver administratieve vlak ligt.

In dezelfde geest wordt een andere benaming van de wet zelf voorgesteld ⁽²³⁾.

Diegenen die deze eis stellen, maken ervan trouwens geen principeskwestie ⁽²⁴⁾.

De innerlijke structuur van deze vreemdelingendienst, meer bepaald de vraag of het aangewezen blijft hem van het Bestuur van de Openbare Veiligheid te laten afhangen is een politiek-administratieve kwestie, die niet in de hier besproken tekst wordt opgelost.

Hierbij dient opgemerkt dat wegens de geregelde contacten met de parketten — wat ook nodig zal blijven na

goedkeuring van het voorontwerp — het wenselijk lijkt de dienst te blijven onderbrengen in de Administratie van het Ministerie van Justitie.

Bepalingen op alle vreemdelingen toepasselijk.

I. Bepaling van de vreemdeling.

11. Wie geen Belg is, is vreemdeling. Deze waarheid laat de vraag van de bewijslast in het midden. Om te weten op wie een wet betreffende de toegang en het verblijf van vreemdelingen toepasselijk zal zijn is het nodig te bepalen op wie de bewijslast van de nationaliteit zal rusten.

Twee stelsels zijn mogelijk: degene die aanspraak maakt op de Belgische nationaliteit moet zijn aanspraak bewijzen ofwel wordt deze aanspraak voor waar gehouden tot bewijs van het tegendeel, door de minister van Justitie, is geleverd.

Terwijl vóór 1952 het tweede stelsel in België op het gebied van de vreemdelingenpolitie gold ⁽²⁵⁾ werd sindsdien het eerste stelsel ingevoerd. Door art. I van de wet van 28 maart 1952 « wordt voor de toepassing van deze wet als vreemdeling beschouwd, al wie het bewijs niet aanbrengt dat hij de Belgische nationaliteit bezit ».

Hiertegen is, onder de veelvuldige kritiek op de wet van 28 maart 1952, nooit opgekomen ⁽²⁶⁾.

Het wordt behouden in het nieuwe ontwerp.

12. Onder de vreemdelingen kan men, met betrekking tot het recht op toegang en verblijf, verschillende categorieën onderscheiden. In een zeer degelijke ontleding van de wet van 28 maart 1952 deelt M. Verwilghen ze als volgt in ⁽²⁷⁾:

1. de gewone vreemdelingen op wie het algemene vreemdelingenrecht toepasselijk is,

2. de bevoorrechte vreemdelingen, die met betrekking tot hun rechten en plichten van een gunstiger regime genieten dan de gewone vreemdelingen. Deze groep wordt dan als volgt onderverdeeld:

a. bevoorrechten ingevolge een internationaal verdrag, dat een wederkerigheidsverdrag kan zijn ⁽²⁸⁾, een uniforme wetgeving toepasselijk op sommige vreemdelingen ⁽²⁹⁾ of een overeenkomst van regionale economische of politieke samenwerking ⁽³⁰⁾;

b. bevoorrechten ingevolge de internationale gewoonte. Er bestaat thans een neiging tot codificatie van deze gewoonte ⁽³¹⁾;

c. bevoorrechten ingevolge bepalingen van de Belgische wet ⁽³²⁾.

13. Men heeft aan de Belgische wetgeving het verwijt van discriminatie gedaan en zelfs de vreemdeling vergeleken met een onderhorige van het Ancien Régime, omdat de wet van 28 maart 1952 wetgevende, administratieve en jurisdictionele bevoegdheden aan de minister van Justitie verleent ⁽³³⁾.

Een discriminatie tussen Belgen en vreemdelingen lijkt onvermijdelijk en is reeds in art. 128 van de grondwet ingeschreven. België is niet rijk genoeg en niet groot genoeg om de grenzen voor alle vreemdelingen wijd open te zetten.

Met het bestaan van de verschillende categorieën, ingevolge het bestaan van internationale verdragen, dient bij het opstellen van een nieuwe wetgeving noodzakelijk rekening gehouden, terwijl toch kan gepoogd worden de discriminatie van de vreemdelingen onderling te beperken. De aandacht dient er nochtans op gevestigd dat het ontwerp alleen de toegang en het verblijf in het Rijk regelt en het terrein van de arbeidsmarkt, waar de discriminatie zich sterk laat voelen, niet betreedt. Op dit gebied zal het opstellen van een basiswetgeving op vele moeilijkheden

stuiten, maar de noodzaak ervan laat zich dagelijks voelen.

II. De toegang

14. Met vier gegevens moet rekening gehouden worden bij het opstellen van regels betreffende de toegang van de vreemdelingen in België:

a) keuze tussen het principe van de vrije toegang en het principe van de voorafgaande toelating;

b) het bestaan van de Benelux-overeenkomst betreffende het verleggen van de personencontrole naar de buitengrenzen van het Beneluxgebied met de erin vervatte verplichtingen ⁽³⁴⁾. Ingevolge deze overeenkomst werd op 3 november 1960 door een beschikking van het Comité van Ministers van de Benelux Economische Unie ⁽³⁵⁾ een werkgroep — bestaande uit de ministers van Buitenlandse Zaken en van Justitie ⁽³⁶⁾ — en een bijzondere commissie — bestaande uit ambtenaren — ingesteld. De werkgroep treft geregeld beschikkingen, die door opname in de nationale wetgevingen uitwerking krijgen;

c) het bestaan van bilaterale verdragen van België met niet minder dan 30 landen, van Benelux met 17 landen en van drie multilaterale Europese verdragen, die alle de afschaffing van het inkomvisum voor gevolg hebben gehad. Hierdoor wordt de overgrote meerderheid van de vreemdelingen ontslagen van wat nog altijd als een principe in de wet staat ingeschreven: geen toegang zonder inkomvisum ⁽³⁶⁾;

d) het bestaan van de Europese Economische Gemeenschap waarvan de commissie richtlijnen voor de nationale wetgever uitwerkt en de Raad rechtstreeks bindende verordeningen uitvaardigt ook op het stuk van de toegang en het verblijf op het grondgebied van de lidstaten ⁽³⁷⁾.

15. De wet van 1952 in art. 2 stelt het principe dat geen vreemdeling in België mag binnenkomen of verblijven tenzij hij hiertoe van de minister van Justitie vooraf vergunning heeft verkregen. Deze toelating is een gunst. Om de gastvrijheid van België voor de vreemdelingen, die meermaals als een erepunt voor ons land werd beklemtoond ⁽³⁸⁾, getrouw te zijn, is in het voorontwerp op een andere wijze te werk gegaan.

Het recht op vrije toegang tot het Rijk wordt door de wet erkend. De vreemdeling hoeft alleen maar in het bezit te zijn van een der in de tekst opgesomde bescheiden. Deze zijn:

— hetzij een Belgische, Nederlandse of Luxemburgse verblijfs- of vestigingsvergunning; — hetzij een geldig paspoort of een reisdocument dat er voor dient, voorzien van een visum aangebracht door een Belgische, Nederlandse of Luxemburgse diplomatieke of consulaire vertegenwoordiger; — hetzij slechts het identiteits- of reisdocument, dat ingevolge een internationaal verdrag of een koninklijk besluit, voor bepaalde vreemdelingen volstaat.

16. De eerste reeks documenten, de Belgische, Nederlandse of Luxemburgse verblijfs- of vestigingsvergunning vergt niet veel uitleg. Het is duidelijk dat een vreemdeling die reeds een verblijfsvergunning of een vestigingsvergunning heeft gekregen, geen andere documenten dient te bezitten om van deze vergunning gebruik te maken en hiertoe het Rijk binnenkomt.

Deze bepaling vloeit voort uit artikel 8, al. 2, van het Beneluxverdrag over het verleggen van de personencontrole naar de buitengrenzen ⁽³⁹⁾ volgens hetwelk een verblijfsvergunning geldig in één van de drie landen, de vreemdeling, die er drager van is, ook vrije toegang verleent tot de twee andere landen.

17. De tweede reeks documenten vermeldt het geldig paspoort en het voor paspoort dienend reisdocument, beide

bekleed met het visum dat mag afgeleverd worden door een Belgische, Nederlandse of Luxemburgse diplomatieke ambtenaar. Dit paspoort met visum was vroeger algemeen geëist. Ingevolge de talrijke internationale akkoorden is het uitzondering geworden ⁽⁴⁰⁾.

Door het met het paspoort gelijkgesteld reisdocument wordt het paspoort afgegeven door een door België niet erkende regering ⁽⁴¹⁾.

Het in België gelden van het Nederlandse en Luxemburgse visum vloeit voort uit het reeds vernoemde Benelux-akkoord, art. 8, al. 1, volgens hetwelk de vreemdelingen die regelmatig in een van de Beneluxlanden zijn binnengekomen, vrij op het grondgebied van deze landen mogen circuleren, uitzondering gemaakt voor het zg. «geclausseerd» visum, d.w.z. beperkt visum in afzonderlijke gevallen gegeven.

18. Door de derde reeks documenten worden bedoeld al de andere bij internationaal verdrag geregelde gevallen ⁽⁴²⁾. Onder de bij koninklijk besluit als voldoende aanvaarde documenten wordt bedoeld de grenskaarten ⁽⁴³⁾, de naamlijsten ⁽⁴⁴⁾, de collectieve paspoorten ⁽⁴⁵⁾, het zeemansboekje ⁽⁴⁶⁾, het reisdocument voor vluchtelingen ⁽⁴⁷⁾, het collectief paspoort voor jongeren, enz.

19. Dit recht op vrije toegang tot het Rijk wordt alleen ontzegd aan sommige vreemdelingen en dit op welbepaalde gronden: het ontbreken van bestaansmiddelen, het geseind staan als ongewenste, het feit dat de minister van Justitie oordeelt dat de aanwezigheid van een bepaalde vreemdeling van aard is de openbare orde, de openbare rust of de openbare veiligheid in het gedrang te brengen en tenslotte ook het feit van reeds vroeger te zijn teruggewezen of uitgedreven.

20. Voor de tijd gedurende dewelke de vreemdeling vrije toegang tot het Rijk krijgt, verschilt het voorontwerp van de huidige wetgeving door een betere systematiek en door het opnemen in de wet van een bepaling die thans in het koninklijk besluit van 1965 is vermeld. Zeer duidelijk wordt het principe vastgelegd dat de vrije toegang tot het Rijk recht geeft om er gedurende ten hoogste drie maanden te vertoeven, tenzij het visum waarvan hierboven sprake uitdrukkelijk een andere termijn vaststelt. Een visum zonder tijdslimiet, hoewel eerder zeldzaam, wordt geacht voor drie maanden gegeven te zijn.

Om misbruiken en onzekerheid nopens de geldigheidsduur van het visum of van het tijdelijk verblijf te vermijden wordt bepaald dat het totaal van verschillende achtereenvolgende kortere bezoeken in het Rijk, over een periode van zes maanden, de drie maanden niet mag overschrijden. Anders gezegd: voor zover men per periode van zes maanden niet langer dan drie maanden in België heeft vertoefd, mag de vreemdeling steeds vrij binnenkomen onder dekking van hetzelfde document, indien de geldigheidsduur ervan niet is verstreken.

Het bepalen in de wet — en niet meer in het koninklijk besluit van uitvoering — van de termijn gedurende dewelke de vreemdelingen vrije toegang tot het Rijk verkrijgen, neemt, op dit punt, een verwijt weg dat men de huidige wet toestuurde, nl. dat zij een verregaande wetgevende bevoegdheid aan de uitvoerende macht overliet.

21. Een andere bepaling nog uit het koninklijk besluit van 1965 wordt in het voorontwerp opgenomen met betrekking tot verplichtingen van de vreemdeling die het Rijk binnenkomt. Wanneer hij niet vertoeft in een logementhuis onderworpen aan de wetgeving betreffende de reizigerscontrole, moet hij zich binnen de acht dagen laten inschrijven bij het gemeentebestuur. Indien hij in een logementhuis vertoeft is deze verplichting vervangen door de alge-

mene verplichting van iedere — ook Belgische — reiziger een logementsfiche in te vullen ⁽⁴⁸⁾.

Deze verplichtingen zijn beknottingen van de vrijheid en vinden beter hun plaats in de wet ⁽⁴⁹⁾; er bestaat geen reden om anders t.a.v. de vreemdelingen te legiferen, door voor hen de verplichting in een K.B. vast te leggen, terwijl het voor de Belgen door een wet geschiedt. Bovendien is het nuttig dat de vreemdeling, die de wet raadpleegt, op de hoogte gesteld wordt van al zijn verplichtingen.

De Koning kan bepalen welke categorieën vreemdelingen van deze verplichting zijn vrijgesteld, zoals gevangenen, gehospitaliseerden, enz. Individuele vrijstellingen zouden onwettig zijn ⁽⁵⁰⁾.

22. Inzake de dwangmaatregelen, waarover de minister van Justitie beschikt wanneer een vreemdeling onregelmatig het Rijk binnenkomt, wordt in het voorontwerp bijzonder duidelijk afgeweken van het huidig stelsel, ten einde alle mogelijke willekeur uit te sluiten ⁽⁵¹⁾.

Het voorontwerp maakt een onderscheid tussen de vreemdeling die aan de grens zelf wordt aangetroffen terwijl hij poogt het Rijk binnen te komen en de vreemdeling, die aan de grenscontrole ontsnapte en in het Rijk wordt aangetroffen, nadat hij er onregelmatig binnenkwam.

23. De vreemdeling die aan de grens wordt tegengehouden mag door de met de grenzencontrole belaste overheid teruggedreven worden. Dit betekent dat hem de toegang tot het Rijk door deze ondergeschikte overheid wordt geweigerd.

Omdat precies de beslissing noodzakelijkerwijze — gelet op de veelvuldigheid van het voorval ⁽⁵²⁾ — aan ondergeschikte ambtenaren moet overgelaten worden, worden de redenen om ze te treffen limitatief in het voorontwerp opgesomd. Ze komen er alle op neer de beslissing te staven op materiële vaststellingen (behalve één waar een beoordeling vereist is — zie verder: het beschikken over bestaansmiddelen) (nr. 28).

24. Een vreemdeling kan worden teruggedreven indien hij niet in het bezit is van de documenten nodig om het grondgebied te betreden ⁽⁵³⁾.

Dit biedt geen moeilijkheden en de teruggedrijving is uitgesloten, indien de vreemdeling in het bezit is van een voor Benelux geldende verblijfs- of vestigingsvergunning of indien hij een geldige reispas voorzien van een visum kan vertonen. Deze documenten zullen slechts door de diplomatieke ambtenaren uitgereikt worden na onderzoek van de andere hierna vermelde voorwaarden, die alleen nog aan de grens zullen moeten nagezien worden wanneer de vreemdeling behoort tot de zeer talrijke groep van de van visum vrijgestelde reizigers.

Alleen voor deze vreemdelingen zal de politieoverheid, met de grenzencontrole belast, mogen onderzoeken of ze als ongewenste geseind zijn (wat uiteraard geen subjectieve beoordeling vergt) en of ze over voldoende bestaansmiddelen beschikken.

25. Er is geen bezwaar om aan een ondergeschikte overheid in vooraf verspreide lijsten te laten nazien of een vreemdeling als ongewenste geseind is. Deze seining zal trouwens slechts kunnen geschieden omdat de vreemdeling een veroordeling heeft opgelopen wegens een misdaad of een wanbedrijf die aanleiding kunnen geven tot uitlevering of omdat zijn aanwezigheid een gevaar uitmaakt voor de openbare orde of de nationale veiligheid of nog wegens een terugwijzings- of uitzettingsmaatregel waarvan hij voordien in een van de Beneluxlanden het voorwerp was. Dit zijn alle beslissingen van hogere overheden ⁽⁵⁴⁾.

26. Het Beneluxverdrag van 11 april 1960 betreffende het verleggen van de personencontrole naar de buitengrenzen

van het Beneluxgebied, art. 10, verleent aan ieder van de drie ministers van Justitie het recht om in zijn land een vreemdeling ongewenst te verklaren. Deze minister mag dan tot zijn twee andere collega's het gemotiveerd verzoek richten de betrokken vreemdeling ook in hun land ongewenst te verklaren.

De redenen voor dewelke een vreemdeling ongewenst kan verklaard worden zijn in het voorontwerp dezelfde als in het Beneluxverdrag.

Het is deze, volgens de in het verdrag vastgelegde procedure, ongewenst-verklaring die in het voorontwerp bedoeld wordt: de vreemdeling kan dus zowel in een enkel Beneluxland als in de ganse Benelux ongewenst zijn en op grond hiervan de toegang tot het grondgebied geweigerd worden. In de huidige wetgeving, art. 2, al. 2, van het K.B. van 21 december 1905 volstaat de seining als ongewenste in België, zonder dat ergens bepaald is — behalve voor de uitzettingen — onder welke voorwaarde een vreemdeling deze benaming verdient.

27. Het is eveneens op grond van het Beneluxverdrag, art. 5, en ingevolge een beslissing van een hogere overheid, met name de minister van Justitie, dat aan een vreemdeling verbod kan opgelegd worden het Rijk binnen te komen, omdat zijn aanwezigheid van aard kan zijn de openbare rust, de openbare orde of de nationale veiligheid in het gedrang te brengen.

Het verschil met de seining als ongewenste, waarover hierboven sprake, ligt in het essentieel tijdelijk en beperkt karakter van deze beslissing. Aan de minister van Justitie moet de mogelijkheid worden gelaten te verbieden dat vreemdelingen — zelfs onderhorigen van de twee andere Beneluxlanden — zich komen inmengen in onze binnenlandse onenigheden en twisten of komen deel nemen aan betogingen of vergaderingen die van aard zijn wanorde te veroorzaken.

Het bedoelde verbod zal dus uiteraard beperkt blijven en de vreemdeling zal opnieuw vrij het land mogen binnenkomen wanneer de reden van het verbod is weggefallen. De als ongewenst geseinde integendeel is iemand wiens aanwezigheid een blijvend gevaar uitmaakt voor de openbare orde en die derhalve onder geen beding het Beneluxgebied mag binnenkomen.

Er bestaat hier evenmin bezwaar tegen de uitvoering van deze beslissing van de minister van Justitie door de ondergeschikte overheid, belast met de grenzencontrole.

28. Er bestaat integendeel wel bezwaar om een ondergeschikte beambte te laten oordelen over de vraag of iemand over voldoende middelen van bestaan beschikt. Daar gelaten de indiscrete investigatie waartoe deze controle aanleiding kan geven, staat men hier voor de volledige overlevering van een minder conformistisch uitzienende vreemdeling aan de willekeur van die grenspolitie.

Het wettelijk vereiste van het bewijs van de voldoende bestaansmiddelen als voorwaarde om het Rijk te mogen binnenkomen voor een periode die niet langer dan drie maanden kan zijn, is fel bekritiseerd in zijn toepassing en niet ten onrechte⁽⁵⁵⁾.

Nochtans is België, ingevolge het reeds vernoemde Beneluxverdrag van 11 april 1960, ertoe gehouden de toegang tot het grondgebied te verbieden aan degenen die over geen bestaansmiddelen beschikken⁽⁵⁶⁾. Dit is ingegeven door de bekommernis voor de schatkist en om zware repatriëringskosten te vermijden. Die controle is dus noodzakelijk. Alleen een wijziging van het verdrag kan dit verhelpen. Het voorontwerp beperkt zoveel mogelijk de gevolgen die hieruit voor de grenscontrole vloeien door alleen terugdrijving toe te laten wanneer « klaarblijkelijk » de vreemdeling geen middelen van bestaan heeft noch de mogelijkheid om zich deze door een wettelijk toegelaten

arbeid te verschaffen. Dit betekent, naar mijn oordeel, dat in geval van twijfel, de toegang tot het grondgebied vrij blijft, ingevolge het hoofdprincipe van het voorontwerp⁽⁵⁷⁾.

Een rechtsmiddel tegen deze grond van terugdrijving heeft voor de betrokken vreemdeling geen praktisch nut, gelet op de tijd door het onderzoek genoodzaakt. Ook heeft uiteraard de schorsing van een terugdrijving geen zin, vermits de betrokkene onmiddellijk het Rijk mag binnenkomen, zodra hij zijn bestaansmiddelen bewijst.

29. Behalve wanneer zij gesteund is op het ontbreken van de vereiste bescheiden, moet de terugdrijving schriftelijk aan de betrokkene medegedeeld worden wanneer hij zich aan de grens aanbiedt en moet hem hierdoor kennis gegeven worden van de reden waarom hij het Rijk niet binnen mag komen.

Thans is dit niet vereist door de wet en volstaat een mondelinge weigering toegang te verlenen. De rechtszekerheid van de vreemdeling vereist dat hij met duidelijkheid wete wie hem de toegang weigert en op welke rechtsgrond, zodat hij hiertegen kan opkomen indien daartoe gronden bestaan. Geen georganiseerd rechtsmiddel is hiervoor voorzien, doch hier geldt het gewone rechtsmiddel van beroep tot nietigverklaring van de beslissing van de hogere overheid die de grond zou zijn voor een terugdrijving.

30. Wanneer de vreemdeling er eenmaal in gelukt is de grens te overschrijden spijs het feit dat hij niet in het bezit was van de vereiste documenten, omdat hij opzettelijk de controle vermeed of omdat hij aan geen controle werd onderworpen, dan kan hij niet meer door ondergeschikte beambten teruggedreven worden, wanneer hij later aangetroffen wordt op het grondgebied: het binnenkomen, ogenblikkelijk feit, is voltooid.

Alleen de minister van Justitie of zijn afgevaardigde is bevoegd om aan de vreemdeling het bevel te geven vóór een bepaalde datum het grondgebied te verlaten.

Slechts wanneer hij hieraan binnen de gestelde termijn geen gevolg geeft kan hij onder dwang naar de grens gebracht worden. Bovendien is het feit dat hij aldus het Rijk is binnengekomen een misdrijf (zie nr. 118).

Vanzelfsprekend zal, desgewenst, de minister verschillende afgevaardigden kunnen aanstellen gezien het aantal dagelijks te treffen beslissingen.

31. Deze regeling geldt niet alleen voor de vreemdeling die binnenkomt zonder bescheiden, doch ook voor de vreemdeling die langer dan drie maanden — of de in het visum bepaalde andere termijn — in het Rijk blijft vertoeven zonder de vergunning, die voor dit langere verblijf is vereist; ook voor de vreemdeling die als ongewenste is geseind of wiens gedrag de openbare orde of de nationale veiligheid in het gedrang brengt; eveneens voor de vreemdeling die in staat van landloperij wordt bevonden, voor de vreemdeling wiens aanwezigheid schadelijk is voor de openbare gezondheid omdat hij aangetast is door een van de ziekten opgesomd in de richtlijn nr. 64/22/EEG van 25 februari 1964 van de Raad van de EEG⁽⁵⁸⁾.

32. Ook bij het inrichten van deze eerste en minst zware verwijderingsmaatregel, die geheten wordt « bevel om het land te verlaten » en die onder het huidig regime van zuiver pretoriaanse oorsprong is, bevat het ontwerp bepalingen om de vreemdeling rechtszekerheid te geven.

De eerste is algemeen voor alle bevelen; de tweede betreft uitsluitend het bevel gemotiveerd door de landloperij van de vreemdeling en de derde betreft het bevel gemotiveerd door het gedrag van de vreemdeling, dat de openbare orde of de nationale veiligheid zou geschaad hebben. Bovendien heeft het inrichten van deze maatregel voor gevolg dat het gemeenrechtelijk beroep tot herziening

bij de hogere overheid mogelijk wordt ⁽⁵⁹⁾; terwijl het niet naleven van de wettelijke voorschriften het beroep tot nietigverklaring bij de Raad van State voor gevolg zal kunnen hebben ⁽⁶⁰⁾.

Dit laatste beroep schorst evenwel de maatregel niet ⁽⁶¹⁾.

33. De eerste bepaling die aan de vreemdeling rechtszekerheid moet geven wanneer hij het bevel om het land te verlaten ontvangt, vereist dat dit bevel schriftelijk wordt betekend aan de persoon van de betrokkene en gemotiveerd wordt door de vermelding van een der wettelijk bepaalde redenen waarop het steunt (zie nr. 19).

De betekening, behalve dat zij aan persoon moet geschieden (anders heeft het bevel geen zin) is aan geen pleegvormen onderworpen.

34. Wanneer, ten tweede, het bevel gemotiveerd is door de staat van landloperij van de vreemdeling en hij deze betwist moet de betekenisakte van het bevel vermelden dat de betrokkene een rechtsmiddel tegen de reden van de beslissing kan aanwenden voor de rechtbank die ingevolge de wet van 27 november 1871 tot beteugeling van de landloperij en de bedelarij, gewijzigd bij de wet van 6 augustus 1971, ten aanzien van de Belgische landlopers bevoegd is: de Politierechtbank en in hoger beroep de Correctionele rechtbank, en dit volgens de rechtspleging in deze wet bepaald.

Indien de staat van landloperij door deze rechtbank niet wordt bevestigd, valt de reden van het bevel om het land te verlaten weg en wordt de beslissing door de minister van Justitie of zijn afgevaardigde ingetrokken.

Er dient hierbij opgemerkt dat na het, zelfs onregelmatig, binnenvallen van de vreemdelingen in het Rijk geen bewijs van bestaansmiddelen meer kan geëist worden.

Alleen de erkende staat van landloperij kan reden zijn tot een bevel om het land te verlaten.

35. Wanneer, ten derde, het bevel om het land te verlaten gegrond is op de vaststelling dat de vreemdeling door zijn gedrag de openbare orde of de staatsveiligheid heeft geschaad, beschikt de vreemdeling over een rechtsmiddel, met name het georganiseerd beroep tot herziening, wat de raadpleging van de adviescommissie voor vreemdelingen-zaken inhoudt en bijgevolg ook het horen van de betrokkene in zijn verweer tegen de getroffen beslissing. Het instellen van dit rechtsmiddel brengt van rechtswege de schorsing van de uitvoering van de beslissing mee.

Over het bestaan van dit rechtsmiddel en over de termijn van acht dagen om het in te stellen moet de betrokken vreemdeling bij de betekening van het bevel om het land te verlaten, ingelicht worden.

36. De geldigheidsduur van een bevel om het land te verlaten is beperkt tot de uitvoering ervan.

Wanneer de vreemdeling aan het bevel gevolg heeft gegeven, kan niets hem beletten onmiddellijk opnieuw het Rijk binnen te komen, maar dan op regelmatige wijze, d.i. beantwoordend aan de wettelijk gestelde eisen. Indien een vreemdeling onregelmatig het grondgebied betreedt pleegt hij het misdrijf van « onwettig binnenvallen in het Rijk »; de vervolgingen hiervoor zijn onafhankelijk van het al dan niet betekenen van een « bevel om het land te verlaten ». (Zie verder nr. 118).

III. Verblijf voor meer dan drie maanden.

37. Aldus is aangetoond dat de toegang tot het Rijk principieel vrij is voor zover de vreemdeling drager is van de nodige identiteitsbescheiden en dat hij, in dit geval, voor een termijn van hoogstens drie maanden in België mag vertoeven. Het verkrijgen van een voorafgaande ver-

gunning blijft echter voorwaarde om langer dan drie maanden in het Rijk te mogen verblijven.

Deze vergunning wordt gegeven door de minister van Justitie, die evenwel om ze, volgens zijn onderrichtingen, te verlenen, de diplomatieke en consulaire ambtenaren in het buitenland afvaardigt. Derhalve moet de vergunning door de vreemdeling aangevraagd worden vóórleer hij het Rijk binnenvallt om er langer dan drie maanden te verblijven.

38. De verplichting om de verblijfsvergunning in het buitenland vooraf aan te vragen en te verkrijgen is een der meest betwiste bepalingen van de huidige wetgeving ⁽⁶²⁾.

Deze regeling, die thans voorkomt in het K.B. van 21 december 1965 als uitvoering van art. 2 A van de wet van 28 maart 1952, wordt nochtans in het voorontwerp behouden om redenen van nationaal belang. Wel wordt gepoogd tegemoet te komen aan een bepaald aspect van de uitgebrachte kritiek, in het bijzonder waar terecht gewezen wordt op het gebrek aan rechtszekerheid van de vreemdelingen ⁽⁶³⁾.

Het is tijdens de studentenmanifestaties van december 1970, dat de kritiek tegen het principe van de voorafgaande toelating het hevigst werd en er werd geëist dat eenieder vrij het land zou mogen binnenvallen en dat er nadien zou beslist worden of hij er voor langere duur zou mogen verblijven. Er werd geëist dat de vreemdeling de verblijfsvergunning in België zou mogen aanvragen en verkrijgen.

De regel wordt immers strict toegepast, zodat de vreemdeling die regelmatig het land is binnengekomen maar er langer dan drie maanden wenst te verblijven, terug het land dient te verlaten om in een Belgische diplomatieke of consulaire post — al was het te Rijsel of te Aken — zijn verblijfsvergunning aan te vragen.

Hij kan weliswaar ook bij gunstmaatregel van de Vreemdelingenpolitie enkele maanden verlenging krijgen, maar dit hangt dan af van de goede wil van de administratie en plaatst de vreemdeling in een toestand van onzekerheid nopens de duur van zijn verblijf.

Meer bepaald verkeerden veel gaststudenten bij de aanvang van hun studies in dit geval zodat zij nooit met zekerheid konden weten of hun verblijf tot het einde van hun studies zou worden verlengd.

39. Toch handhaaft het voorontwerp het principe van de vooraf in het buitenland te bekomen verblijfsvergunning wanneer de vreemdeling langer dan drie maanden in België wenst te blijven. Dit om redenen van nationaal belang.

De Regering moet immers over een middel beschikken om overdreven toevloed van werkzoekende vreemdelingen of pseudo-studenten en onbekwame kandidaat-studenten te verhinderen ten einde de arbeidsmarkt voor de eigen burgers te beschermen en niet uiteindelijk verplicht te zijn een aantal vreemdelingen langs werkloosheidsvergoedingen en openbare onderstand te onderhouden of haarden van criminaliteit te zien ontwikkelen onder de vreemdelingen zonder bestaansmiddelen. De ervaring leert ook dat zij al te gemakkelijk hun schuldeisers ontlopen.

40. Om alle willekeur te vermijden en rechtszekerheid te verschaffen in werkelijk interessante gevallen wordt in dit ontwerp aan de minister van Justitie de mogelijkheid gegeven om « in uitzonderlijke omstandigheden » de verblijfsvergunning te verlenen aan de vreemdeling die reeds op regelmatige wijze het Rijk is binnengekomen en pas nadien beslist er langer dan drie maanden te willen verblijven. De aldus van de minister bekomen verblijfsvergunning verschaft dezelfde bescherming en zekerheid als de vooraf in het buitenland bekomen verblijfsvergunning. Het is niet meer, zoals, thans, een schijnbaar op ieder ogenblik herroepbare gunst: wanneer thans de minister van Justitie de verblijfsvergunning verleent, is deze evenmin herroepbaar

als de in het buitenland vooraf gegeven verblijfsvergunning; het verschil ligt hierin, dat wat nu een gunst is van de administratieve praktijk, in de wet als een recht wordt opgenomen.

41. Over deze « uitzonderlijke omstandigheden » zal de minister van Justitie oordelen. Stricte regels kunnen hier moeilijk opgegeven worden. Ik meen dat de minister de in België aangevraagde verblijfsvergunning niet zal kunnen weigeren indien de verzoeker aan alle voorwaarden voldoet die van hem zouden geëist zijn indien hij zijn aanvraag in het buitenland had ingediend. Hij zal tevens een aanvaardbare reden opgeven waarom hij niet in de mogelijkheid was de verblijfsvergunning vóór zijn aankomst in België aan te vragen terwijl hij op regelmatige wijze in het land is binnengekomen.

42. Indien de in België aangevraagde verblijfsvergunning geweigerd wordt, zal de vreemdeling na afloop van drie maanden te rekenen van zijn aankomst — of na verloop van de op zijn visum vermelde kortere termijn — het grondgebied moeten verlaten. Indien hij dat niet doet, kan hij alleen door middel van dwang naar de grens gebracht worden, als hij heeft nagelaten gevolg te geven aan een bevel om het land te verlaten, zoals hiervoor werd aangetoond (zie nr. 30).

43. Sommige vreemdelingen nochtans hoeven ook na hun aankomst in het Rijk geen verblijfsvergunning aan te vragen.

Het zijn de vreemdelingen die een recht op verblijf genieten en in het voorontwerp limitatief worden opgesomd.

44. Het voorontwerp richt immers voor bepaalde vreemdelingen een recht op verblijf in. Dit betekent dat deze vreemdelingen van rechtswege in het Rijk mogen verblijven zonder een voorafgaande vergunning: hun verblijf in het Rijk wordt toegelaten.

De minister van Justitie behoudt alleen de bevoegdheid te ontkennen dat de vreemdeling tot deze groepen bevoorrechte vreemdelingen behoort of te betwisten dat hij aan de wettelijk gestelde voorwaarden beantwoordt. In dit geval beschikt de vreemdeling over een rechtsmiddel tegen deze beslissing en dit moet hem met de beslissing worden ter kennis gebracht (over de rechtsmiddelen: zie nr. 87 en vgl.)

45. Er zijn drie gronden die aan de vreemdelingen een recht op verblijf verschaffen:

- a) een internationaal verdrag⁽⁶⁴⁾ of een koninklijk besluit⁽⁶⁵⁾;
- b) een bijzondere band van de vreemdeling met de Belgische gemeenschap omdat de vreemdeling in de voorwaarden is om de Belgische nationaliteit door keuze te verwerven of te verkrijgen of omdat een vrouw, Belgische door geboorte, deze nationaliteit ingevolge huwelijk heeft verbeurd;
- c) de familiebanden: huwelijk met een Belg of met een vreemdeling die reeds verblijfsvergunning kreeg; bloedverwantschap in opgaande of nederdalende lijn met deze vreemdeling, wanneer deze bloedverwanten te hunnen laste zijn. (Deze bepaling strekt tot het vermijden dat gezinnen uiteengerukt worden)⁽⁶⁶⁾; wanneer een van de echtgenoten Belg is of reeds vroeger een verblijfsvergunning verkreeg, kan niet verhniderd worden dat de niet van tafel of bed gescheiden echtgenoot bij hem in België verblijft wanneer hij voldoet aan de algemene voorwaarden om in het Rijk binnen te komen.

46. De gestelde voorwaarden zijn voor al deze vreemdelingen dezelfde: in het bezit zijn van de identiteits- of reisdocumenten vereist voor het binnenkomen; over vol-

doende bestaansmiddelen beschikken of over de mogelijkheid om zich deze door wettelijk toegelaten arbeid te verschaffen; niet als ongewenste geseind staan in een der drie Beneluxlanden: dit geschiedt wegens een veroordeling voor een misdaad of een wanbedrijf die aanleiding kan geven tot uitlevering; omdat de aanwezigheid een gevaar uitmaakt voor de openbare orde of de nationale veiligheid of nog wegens een terugwijzings- of uitzettingsmaatregel waarvan hij voordien reeds het voorwerp was.

47. Dit recht op verblijf is niet gekend in de wet van 28 maart 1952. Het is echter geen innovatie: zie art. 39, § 3, van het K.B. van 21 december 1965 waarin de echtgenoot van een Belg en hun afstammelingen beneden de 21 jaar of te laste en hun bloedverwanten in de opgaande lijn, te laste, een recht op verblijfsvergunning putten.

Dit geeft uit zichzelf geen recht op de arbeidsvergunning, die onderworpen blijft aan een eigen regeling (vooraf in het buitenland aan te vragen, art. 9, K.B. nr. 34 van 20 juli 1967)⁽⁶⁷⁾, die in het hier besproken voorontwerp niet kan gewijzigd worden.

Het lijkt mij nochtans wenselijk dat het recht op arbeid ook zou erkend worden, wanneer men een recht op verblijf in België verleent, te meer dat de vreemdelingen, die dit verblijfsrecht genieten, limitatief zijn aangeduid en zeker geen bedreiging voor de Belgen op de arbeidsmarkt kunnen uitmaken.

48. De verblijfsvergunning wordt principieel voor een onbepaalde duur verleend.

De minister van Justitie kan echter wegens bijzondere omstandigheden, eigen aan sommige vreemdelingen beslissen, slechts een tijdelijke verblijfsvergunning af te leveren (arbeiders met een contract van beperkte duur, stagiairs, enz.).

De titel, het bewijs van inschrijving in het vreemdelingenregister, die ten bewijze van de vergunning wordt uitgereikt, heeft dezelfde geldigheidsduur als de tijdelijke vergunning zelf. De titel moet dus in dit geval niet vernieuwd of verlengd worden.

Wanneer de tijdelijke verblijfsvergunning vervallen is zal de vreemdeling op het gemeentebestuur een nieuwe titel kunnen krijgen indien de minister van Justitie, door dit bestuur ingelicht, er in toestemt de verstreken vergunning te verlengen voor de termijn die hij bepaalt.

De titel geldt integendeel slechts voor één jaar indien de verblijfsvergunning voor onbepaalde duur werd verleend. In dit geval moet het gemeentebestuur hem op elke vraag van de titularis verlengen voor een nieuwe termijn van één jaar, zonder dat de centrale administratie nog dient geraadpleegd en voor zover de verblijfsvergunning niet verviel ingevolge een terugwijzingsbesluit.

De termijn van één jaar is door administratieve redenen ingegeven: de mogelijkheid bestendig het aantal vreemdelingen te kennen die nog gebruik maken van de hen verleende verblijfsvergunning moet worden geschapen en men moet kunnen weten waar de vreemdelingen zich bevinden.

49. De onbepaalde geldigheidsduur van de verblijfsvergunning betekent niet dat dit recht geeft op een onbeperkt verblijf in het Rijk. De vreemdeling kan immers het grondgebied verlaten en hierdoor zijn bedoeling uiten niet langer in België te willen verblijven. Wanneer hij het grondgebied verlaat zonder het gemeentebestuur hiervan in te lichten, maar terugkeert vooraleer de geldigheidsduur van zijn verblijfstitel verstreken is, blijft deze titel gelden, welke ook de duur van de afwezigheid is geweest.

Indien integendeel de terugkeer plaats heeft na het verstrijken van de geldigheidsduur van de titel — dit is maximum 1 jaar na de datum van de titel — is de vernieuwing

ervan afhankelijk van de instemming van de minister van Justitie of zijn afgevaardigde.

Het voorontwerp biedt ook de mogelijkheid om te vermijden dat de geldigheidsduur van de titel tijdens de afwezigheid zou vervallen en dit door de vervroegde vernieuwing ervan te vragen: de Koning zal de termijnen bepalen binnen dewelke de vernieuwing en de verlenging zullen moeten aangevraagd worden; het huidige art. 17 en 28 van het K.B. van 21 december 1965 laten reeds de vervroegde verlenging toe van de geldigheidsduur van het bewijs van inschrijving in het vreemdelingenregister. Het verschil tussen de verblijfs- en vestigingsvergunning ligt ondermeer in de periodiciteit van de verlengingen en vernieuwingen van de titel, niet in geldigheidsduur van de vergunningen zelf.

50. Uit het koninklijk besluit van 21 december 1965 wordt in het voorontwerp de verplichting overgenomen voor de vreemdeling met verblijfsvergunning zich binnen de 8 dagen na zijn aankomst te laten inschrijven bij het gemeentebestuur van zijn verblijfplaats.

Indien deze vreemdeling, op grond van uitzonderlijke omstandigheden, na zijn aankomst in België de verblijfsvergunning bekwaam, moet hij zich binnen de 8 dagen na het ontvangen van de vergunning laten inschrijven.

Ook de vreemdeling, die op grond van zijn verblijfsrecht in het Rijk aankomt, is er toe gehouden zich binnen de 8 dagen te laten inschrijven, doch in dit geval zal het gemeentebestuur bij de minister van Justitie moeten informeren ten einde te vernemen of er geen verzet is tegen de aanspraak op het verblijfsrecht.

Inbreuk op deze verplichtingen heeft geen invloed op de verleende vergunning en kan geen terugwijzing wettigen. De overtreder kan slechts gestraft worden met de straffen bepaald in het K.B. van 25 januari 1967 betreffende de identiteitskaarten, art. 9⁽⁶⁸⁾.

IV. De vestiging.

51. De vestiging is een verblijf met het inzicht voor lange tijd in het Rijk te blijven. Het veronderstelt een zekere bestendigheid.

Onder het stelsel van de wet van 28 maart 1952, bestaat er geen recht op vestiging — behalve voor de onderhorigen van de lid-Staten van de EG —. Het is een gunst die vrij willekeurig toegestaan wordt, hoewel er een soort pre-toriaanse regeling door de praktijk tot stand kwam⁽³⁹⁾.

Ook in het voorontwerp blijft de vestiging afhankelijk van een ministeriële vergunning, maar naast de vestiging die vrij door de Minister van Justitie wordt toegestaan, wordt ook een recht op de vestigingsvergunning voor sommige vreemdelingen erkend.

De vestigingsvergunning zal niet mogen geweigerd worden: ze putten hun recht rechtstreeks in de wet, die de aldus bevoorrechte vreemdelingen opsomt.

Voor beide gevallen dient de vestigingsvergunning bij aangetekend schrijven aangevraagd aan de Minister van Justitie.

Indien deze het vestigingsverlof weigert moet hij de rechtsmiddelen vermelden die de vreemdeling kan aanwenden. (over de rechtsmiddelen: zie verder in 87 en vlg.)

52. De gronden die aan vreemdelingen in de wet een recht op vestigingsvergunning doen verkrijgen zijn te vergelijken met deze gronden die hen een recht op verblijf doen verkrijgen. De eerste grond is het regelmatig verblijf in het Rijk gedurende vijf jaren op grond van een verblijfsvergunning. Deze grond is reeds door de administratieve praktijk onder de huidige wet aanvaard. Hieraan is de voorwaarde verbonden dat geen redenen van openbare orde of nationale veiligheid deze vestiging komen verhinderen.

53. De tweede grond is dezelfde als voor het recht op verblijf: de bijzondere band van de vreemdeling met de Belgische gemeenschap, terwijl de derde grond uit de zorg voor de beveiliging van de familiebanden resulteert: het huwelijk met een Belg of met een vreemdeling die reeds de vestigingsvergunning verkreeg en de bloedverwantschap in opgaande of nederdalende lijn van personen te laste.

De vestigingsvergunning kan onmiddellijk toegestaan worden zelfs indien op dezelfde grond ook een recht op verblijf kan erkend worden. De vreemdeling heeft de keuze.

54. De verkregen vestigingsvergunning en de titel die haar vaststelt — de identiteitskaart van vreemdeling — zijn uiteraard van onbepaalde duur doch niet onbeperkt geldig. Er is naast de uitzetting één enkele grond van verval: het verlaten van het grondgebied gedurende méér dan 2 jaar zonder kennisgeving aan het gemeentebestuur.

Dergelijke handeling doet veronderstellen dat de bestendigheid van het verblijf, voorwaarde voor de vestiging, verdween. Bij lange afwezigheid volstaat het dus het gemeentebestuur in te lichten; aldus zal bij de terugkeer geen nieuwe vestigingsvergunning moeten aangevraagd worden.

55. Terwijl de houder van een verblijfsvergunning zich binnen de acht dagen moet laten inschrijven, geschiedt de inschrijving van de houder van een vestigingsvergunning ambtshalve door het gemeentebestuur, dat een door de Koning te bepalen attest zal uireiken.

V. Terugwijzingen en uitzettingen.

56. Reeds in de wet van 1952 wordt een onderscheid gemaakt tussen de terugwijzing (renvoi) en de uitzetting (expulsion).

Indien het resultaat weliswaar uiteindelijk hetzelfde is, met name de verwijdering uit het Rijk, is er toch een verschil tussen beide maatregelen. Noch de motieven, noch de overheid bevoegd om de maatregelen te treffen zijn dezelfde. Bovendien is elk van deze maatregelen slechts toepasselijk op welbepaalde vreemdelingen.

57. Het voorontwerp handaaft de beide maatregelen maar maakt ze beide afhankelijk van dezelfde redenen en richt een verschillende procedure in. Het huidige onderscheid naar de overheid die bevoegd is om de maatregel te treffen en naar de persoon die er het voorwerp kan van zijn blijft behouden.

Ook de rechtsmiddelen en hun gevolgen, verschillen.

58. De enige reden, die, volgens het voorontwerp, een verwijzings- of uitzettingsmaatregel kan wettigen is de gedraging van de vreemdeling die de openbare orde of de nationale veiligheid ernstig heeft geschaad.

Ik neem dat een strafrechtelijke veroordeling niet voldoende het bewijs zal leveren dat de openbare orde ernstig in het gedrang kwam indien de veroordeling met uitstel wordt uitgesproken.

De al of niet geringe strafmaat, ingeval van veroordeling zonder uitstel, zal het oordeel beïnvloeden evenals ook de herhaling van een aantal misdrijven over korte termijn, die elk afzonderlijk wellicht met een kleine straf betoegeld worden, maar die, door hun aantal, er op wijzen dat het gedrag van betrokkene schadelijk is voor de openbare orde. Een strafrechtelijke veroordeling is evenwel niet vereist om te oordelen of het gedrag een verwijdering kan wettigen.

59. De wettelijke uitoefening van de vrijheid om zijn overtuiging te uiten of om te vergaderen en om zich te verenigen wordt aan de vreemdelingen erkend, die op grond van deze uitoefening niet zullen teruggewezen of uitgezet worden.

Alleen hun persoonlijke gedraging mag getoetst worden aan de criteria van de openbare orde en van de staatsveiligheid. Het is aldus uitgesloten dat een vreemdeling uit het Rijk zou verwijderd worden omdat hij zijn mening uitlegt over het politieke regime in zijn eigen land. Zelfs indien een syndikale actie op wanordelijkheden zou uitlopen, dient bewezen te worden dat de vreemdeling persoonlijk aan deze wanordelijkheden deelnam, vooraleer dit een terugwijzing of een uitzetting kan rechtvaardigen.

Deze bepaling is ontleend aan artt. 9 en 11 van de Europese Conventie over de rechten van de mens (70) en dient in de zin van die conventie begrepen te worden. Meer bepaald wordt door de woorden « wettelijk uitoefenen » bedoeld dat de uitoefening van deze rechten alleen door de wet kan beperkt worden en slechts wanneer dit, in een democratische samenleving, noodzakelijk blijkt voor de handhaving van nationale veiligheid, openbare orde, bestrijding van misdaad, beveiliging van de volksgezondheid en van de openbare zedelijkheid of de bescherming van andermans rechten en vrijheid.

In deze beoordeling zal de rechtspraak van de bij de nieuwe wet ingestelde adviescommissie voor de vreemdelingen richtinggevend worden. Deze commissie zal immers geroepen zijn om advies te verlenen over een terugwijzingsbesluit na beroep tot herziening ingeleid door de teruggewezen vreemdeling en over een uitzettingsbesluit vóór dat het getroffen wordt. (Zie verder nr. 81).

60. De minister van Justitie of de Koning zijn evenwel niet verplicht onmiddellijk naar een terugwijzings- of uitzettingsbesluit te grijpen wanneer de gedraging van een vreemdeling reden tot klacht geeft.

Het voorontwerp verleent de mogelijkheid om eerst een lichtere maatregel te treffen: het opleggen van een verplichte verblijfplaats of het verbieden van in bepaalde gemeenten of streken te komen.

Dit kan slechts gebeuren wanneer redenen voorhanden zijn die een verwijderingsmaatregel zouden wettigen. De betrokken vreemdeling kan om de zes maanden de herziening van deze maatregel aanvragen. De Minister van Justitie zal hierover beslissen na raadpleging van de Adviescommissie voor vreemdelingenzaken.

De niet naleving van een dergelijk gebod of verbod schept ook een specifieke grond tot terugwijzing of uitzetting.

Deze terugwijzing of uitzetting is niet de enige sanctie op het niet naleven van dit gebod of verbod. Het zich opzettelijk onttrekken aan de opgelegde verplichting is als een misdrijf in het voorontwerp omschreven, waarop gevangenisstraf gesteld is van acht dagen tot 2 maanden en een geldboete van 26 fr. tot 200 fr. of een van deze straffen. Bij herhaling worden deze straffen 1 maand tot 2 jaar en 100 fr. tot 1000 fr. De administratieve sanctie belet natuurlijk niet de vervolgingen wegens het misdrijf.

62. In tegenstelling met het huidig stelsel van art. 3,3° van de wet van 28 maart 1952 kan de verblijfsvergunning niet meer afhankelijk gesteld worden van individueel opgelegde, in de toekomst te verwezenlijken, voorwaarden, andere dan beperkingen van duur. (Wel zal de verblijfsvergunning kunnen te niet gedaan worden bij het treffen van een verwijderingsmaatregel op grond van wettelijk vastgestelde motieven eigen aan de persoon)

Zelfs de mogelijkheid gegeven door art. 2D. van de huidige wet, waarbij de Minister van Justitie aan een vreemdeling kan verbieden in bepaalde gemeenten te verblijven of er zich te vestigen, indien hij oordeelt dat de aangroei van de vreemde bevolking te groot wordt, is niet hernomen. Deze bepaling schijnt trouwens nooit te zijn toegepast hoewel dergelijke aangroei van vreemde bevolking in sommige gemeenten wordt vastgesteld (⁷¹).

63. Een inbreuk op de wetgeving betreffende de arbeid en de arbeidsvoorziening is geen reden tot terugwijzing of uitzetting van een vreemdeling die overigens regelmatig in het Rijk verblijft.

In deze stof zijn eigen sancties bepaald en er is geen reden om de gastarbeider tweemaal te bestraffen. De toepassing van deze wetgeving ligt niet in de bevoegdheid van de Minister van Justitie, doch in deze van de Minister van arbeid, resp. de Minister van de Middenstand.

64. Wat de procedure en de vormvereisten betreft zijn er gemeenschappelijke regels voor beide maatregelen en eigen regels voor de uitzettingsbesluiten.

Als gemeenschappelijke regels kunnen opgesomd worden:

a) de verplichting om de besluiten met redenen te omkleden: er wordt bepaald dat dit ook betekent, van naast de rechtsgronden ook de feiten te vermelden, waarop de beslissing steunt, tenzij er redenen van nationale veiligheid bestaan, die dit beletten.

b) de verplichting om de besluiten aan de betrokkene te betekenen, die er afschrift moet van krijgen. De betekening, die niet aan vormen onderworpen is, moet nochtans, meen ik, aan persoon geschieden. De onmogelijkheid hier toe over te gaan zal in de betekenisakte moeten vermeld zijn om toe te laten de regelmatigheid van de betekening na te gaan. Dit heeft belang voor de berekening van de termijn om beroep tot herziening in te stellen, die begint te lopen vanaf de datum waarop betrokkene werkelijk kennis heeft gehad van de maatregel (^{71bis}). Een andere oplossing zou het nut van de rechtsmiddelen illusoir maken telkens de betekening niet aan persoon geschied is.

Zonder dat kan geëist worden dat een vertaling van de akte van betekening in de taal van de vreemdeling wordt gevoegd dient er toch op gewezen dat de wijze van betekening de zekerheid moet geven dat betrokkene verstaan heeft wat van hem verlangd wordt.

c) De verplichting om in de betekening melding te maken van de mogelijke rechtsmiddelen en van de termijn om ze aan te wenden.

65. Voor de uitzettingsbesluiten komt er nog een procedureregel bij: over de voorgenomen maatregel dient vooraf het advies van de adviescommissie voor de vreemdelingen ingewonnen te worden, waar de betrokkene, bijgestaan door een advocaat, moet gehoord worden.

Indien het voorgenomen uitzettingsbesluit door de politieke activiteit van de vreemdeling is ingegeven moet er ook in de Ministerraad over beraadslaagd worden (⁷²).

De conclusie van de adviescommissie dient in beide gevallen in het gemotiveerd uitzettingsbesluit te worden vermeld.

66. Enkele internationale verdragen leggen uitdrukkelijk de verplichting op, sommige vreemdelingen eerst te horen vooraleer tegen hen een terugwijzings- of uitzettingsbesluit wordt getroffen. Aldus het verdrag betreffende de status van vaderlandsloze ondertekend te New York op 28 september 1954 art. 31, en goedgekeurd bij wet van 12 mei 1960 (B.S. 10.8.60) en het Europees vestigingsverdrag ondertekend te Genève op 13 december 1955, art. 3, 2°, en goedgekeurd bij wet van 24 maart 1961. (B.S. 24.8.65)

Wanneer een verwijderingsmaatregel overwogen wordt jegens een vreemdeling die zich op deze verdragen mag beroepen zal voorafgaandelijk het advies van de adviescommissie voor de vreemdelingen moeten ingewonnen worden; door deze commissie zal de betrokkene gehoord worden.

67. Het huidig onderscheid wat betreft de overheid die bevoegd is om de maatregel te treffen blijft behouden: de

Minister van Justitie is de bevoegde overheid om tot de terugwijzing te beslissen terwijl een uitzettingsbesluit door de Koning genomen wordt.

68. Wat de personen betreft die van het ene of het andere het voorwerp kunnen zijn is er evenmin wijziging: de vreemdeling die zonder verblijfsvergunning en de vreemdeling die met verblijfsvergunning in het Rijk verblijft kan teruggewezen worden. De vreemdeling die vergunning heeft om zich te vestigen en de vlucheling kunnen alleen maar uitgezet worden.

69. Onder de gevolgen van beide maatregelen kan men wijzen op het verschil van termijn die aan de uitgewezen of uitgezette vreemdeling moet gelaten worden om het rijk te verlaten. Aan het systeem van de huidige artt. 7, 8 en 9 van de wet van 1952 is volkomen verzaakt.

Behoudens uitzonderlijke omstandigheden — die hoofdzakelijk op het plan van de openbare orde zullen liggen — mag de termijn verleend om het grondgebied te verlaten niet korter zijn dan 1 maand voor de vreemdeling die vergunning kreeg of toegelaten werd tot verblijf in het Rijk en 3 maanden voor de vreemdeling die er regelmatig is gevestigd.

Een langere termijn kan worden toegestaan door de Administratie van de Vreemdelingen (vooralsnog: vreemdelingenpolitie, zie nr. 10) belast met de uitvoering van het besluit. Er hoeft dus geen termijn in het besluit gesteld te worden, vermits de minimum termijn in de wet zelf is vastgelegd en nuttig in de betekening zal vermeld worden.

70. Gans nieuw is ook de beperking in de tijd van de geldigheidsduur van een uitzettings- of terugwijzingsbesluit. Na 10 jaren, tenzij zij vroeger opgeheven of geschorst worden, vervallen ze en mag de vreemdeling die er het voorwerp van was terug het Rijk binnenkomen en er eventueel verblijven of zich vestigen (73). Deze beperking wordt in de overgangsbepalingen uitgebreid tot de besluiten getroffen bij toepassing van de huidige wetgeving.

71. De rechtsmiddelen tegen de verwijderingsbesluiten worden verder behandeld. (nr. 87 en vlg.)

VI. De veiligheidsmaatregelen.

72. De wet van 1952 laat de politie-overheid toe, op onderrichting van de vreemdelingenpolitie, een vreemdeling die onregelmatig in België binnenkwam of er onregelmatig verblijft, te vatten en hem naar de grens terug te brengen. Hij kan hiertoe zelfs in hechtenis genomen worden (74).

Geen enkele voorafgaande waarschuwing of uitnodiging om vrijwillig het land te verlaten is daartoe wettelijk vereist. Nergens is bepaald hoe het naar de grens brengen praktisch zal moeten uitgevoerd worden op een wijze die de rechten van de mens eerbiedigt, noch de tijd die de eventueel opgelegde vrijheidsberoving mag duren. In feite heeft de vreemdeling geen enkele waarborg tegen willekeur, hoewel dient bevestigd dat de traditie van eerbied voor de rechten van de mens, die ons eigen is, ook door de Administratie van de vreemdelingenpolitie geëerbiedigd wordt in de toepassing van de huidige onvolmaakte wet (75).

Een goede wetgeving moet er naar streven zelfs de mogelijkheid van willekeur uit te schakelen, ook wanneer de overtuiging bestaat dat van deze mogelijkheid geen gebruik zal gemaakt worden.

73. Alleen in verband met de terugwijzings- en uitzettingsbesluiten wordt in art. 7 van de wet van 28 maart 1952 bepaald dat de vrijheidsberoving van de vreemdeling, die geen vrijwillig gevolg gaf aan het verwijderingsbesluit, niet

langer dan een maand mag duren, maar art. 8 van dezelfde wet laat toe dat de Minister van Justitie onmiddellijk de terbeschikkingstelling van de regering voor een termijn van een maand beveelt, terwijl art. 9 nog strenger is en de mogelijkheid biedt de terbeschikkingstelling tot 6 maanden te verlengen indien feitelijke omstandigheden — waaraan de in hechtenis genomen vreemdeling zelf niets kan wijzigen — de uitvoering van de terugwijzing of van de uitzetting onmogelijk maken.

Dit alles zonder rechtsmiddel, behalve het illusoire middel voorzien in art. 9 van beroep op de raadkamer, die alleen maar de bevoegdheid heeft vast te stellen of er al dan niet feitelijke omstandigheden zijn die uitvoering van de verwijdering onmogelijk maken (76).

74. In het voorontwerp zijn er drie wijzen bepaald om een vreemdeling op wettelijke wijze uit het land te verwijderen. Ik heb reeds aangetoond hoe elk van die wijzen aan eigen pleegvormen is onderworpen en wordt aangewend volgens de juridische toestand van de betrokken vreemdeling in België: bevel om het land te verlaten — terugwijzing — uitzetting. Telkens wordt de vreemdeling er over ingelicht, dat hij binnen een gestelde termijn het grondgebied moet verlaten hebben. Deze termijn mag vrij bepaald worden in het bevel om het land te verlaten; hij is bij wet bepaald voor de twee andere maatregelen.

75. Het is duidelijk dat aan de overheid door de wet een dwangmiddel moet verleend worden om haar bevelen te doen naleven wanneer de betrokkene dit niet vrijwillig doet. Maar tevens dient er over gewaakt dat de dwangmaatregel niet buiten zijn doel wordt aangewend en misbruikt.

76. Het verschaft dwangmiddel is de mogelijkheid om de vreemdeling, die het bevel heeft gekregen het Rijk te verlaten en de teruggewezen of uitgezette vreemdeling, onder dwang naar de grens te brengen na het verstrijken van de voor de vrijwillige uitvoering gestelde termijn.

77. De waarborg voor de vreemdeling tegen misbruik van de dwang is dubbel:

Enerzijds wordt aan de administratie verbod opgelegd een vreemdeling naar het grondgebied van een staat te brengen waar hij niet aanvaard wordt. Aldus wil vermeden worden dat de administratie de vreemdeling in een kringloop zou brengen door hem naar de grens te brengen en hem tegelijk over te leveren aan nieuwe vervolgingen en maatregelen wegens onwettig binnenkomen of verblijven in het vreemde land, waar hij niet aanvaard wordt, vervolgingen die hij dan maar kan ontkomen door opnieuw onwettig in België binnen te komen om er opnieuw uitgedreven te worden enz...

78. Anderzijds wordt in het voorontwerp uitdrukkelijk bepaald dat de vrijheidsberoving voor de uitvoering van een verwijderingsmaatregel uit het Rijk niet langer mag duren dan de voor de uitvoering strict noodzakelijke tijd, terwijl dit, in elk geval, nooit langer dan 1 maand mag zijn.

Indien de verwijderingsmaatregel na één maand niet kan worden uitgevoerd — meestal zal dit zijn omdat geen grensland gevonden wordt, dat de vreemdeling aanvaardt — moet hij terug in vrijheid gesteld worden.

De in hechtenis genomen vreemdeling moet dus niet meer aantonen dat de administratie ten onrechte gewag maakt van de onmogelijkheid om de maatregel uit te voeren. Het komt nu aan de administratie toe er voor te zorgen dat binnen de maand de maatregel uitgevoerd is, zoniet moet de invrijheidsstelling onmiddellijk bevolen worden.

79. Het zou nochtans voor de openbare orde nadelig kunnen zijn een vreemdeling opnieuw volledige bewegingsvrijheid te geven, wanneer na een maand hechtenis gebleken is, dat de getroffen verwijderingsmaatregel niet kon uitgevoerd worden.

Ook zullen er vreemdelingen zijn die niet vrijwillig een verwijderingsmaatregel zullen naleven omdat zij geen land vinden dat hen wil aanvaarden. Anderen zullen alleen maar nalatig zijn en de gestelde termijn zonder kwaad opzet laten verstrijken, wellicht omdat zij sommige banden moeilijk kunnen verbreken: kortom, het kan aangewezen voorkomen de vrijheidsberoving te verzaken met het oog op de uitvoering van de maatregel, en toch de aandacht van de betrokkene ernstig te vestigen op zijn verplichting het Rijk te verlaten.

80. Voor deze beide hypothesen wordt in het voorontwerp bepaald dat de Minister van Justitie de vreemdeling die in vrijheid werd gelaten of gesteld, kan verplichten in een opgelegde plaats te verblijven tot wanneer de verwijderingsmaatregel wordt — of kan worden — uitgevoerd. De betrokken vreemdeling kan om de zes maanden de herziening van deze maatregel aanvragen. De Minister van Justitie zal hierover beslissen na raadpleging van de Adviescommissie voor vreemdelingenzaken. Het zich vrijwillig — d. i. opzettelijk — onttrekken aan deze verplichting wordt in het voorontwerp omschreven als een misdrijf, waarop gevangenisstraf gesteld wordt van acht dagen tot twee maanden en een geldboete van 26 fr. tot 200 fr., of één van deze straffen. Bij herhaling worden de straffen verhoogd tot een maand en 1 jaar en de geldboete tot 100 fr. en 1.000 fr. De voorhechtenis zal bijgevolg slechts kunnen gevorderd worden in geval van herhaling.

VII. De adviescommissie voor vreemdelingenzaken.

81. Er bestaan thans twee adviescommissies (art. 10 en 10 bis van de wet van 1952) waarvan zowel samenstelling als bevoegdheid verschillen.

De commissies worden alleen geraadpleegd wanneer de wet dit oplegt en de vreemdeling moet er gehoord worden.

Nergens is bepaald dat de vreemdeling moet gehoord worden vooraleer tegen hem een terugwijzings- of uitzettingsbesluit wordt getroffen. Hierop maakt alleen uitzondering de terugwijzing van een vluchteling of van een vaderlandsloze ⁽⁷⁷⁾ en de uitzetting van enkele bevoorrechte gevestigde vreemdelingen ⁽⁷⁸⁾ waarvoor de voorafgaande raadpleging van de eerste commissie (art. 10 van de wet) vereist is.

Het K.B. van 22 december 1969 ⁽⁷⁹⁾ regelt de rechtspleging voor de commissie. Het dossier wordt alleen medege-deeld aan de Voorzitter van de Commissie, niet aan de andere leden, noch aan de betrokkene, noch aan zijn raadsman, die alleen kennis krijgen van een nota opgesteld door de Vreemdelingenpolitie ⁽⁸⁰⁾. Getuigen kunnen er niet gehoord worden.

82. De bijzondere adviescommissie voor E.E.G. onderhorigen werd in art. 10 bis van de wet van 28 maart 1952 ingevoerd ingevolge de richtlijn nr. 64/221/E.E.G. van 25 februari 1964. Het hoofddoel van de richtlijn was te vermijden, dat aan een onderdaan van een lidstaat door de overheid van een andere lidstaat de verlenging van zijn verblijfsvergunning wordt geweigerd of dat hij het slachtoffer wordt van een besluit tot verwijdering zonder dat een bevoegde overheidsinstantie van het ontvangende land, ten overstaan waarvan betrokkene gebruik moet kunnen maken van zijn middelen tot verweer, advies heeft uitgebracht.

In de wet van 1952 kwam geen enkele bepaling voor die voorzag in het bestaan van een adviescommissie bevoegd om kennis te nemen van het door een vreemdeling ingesteld beroep tegen de administratieve beslissing waarbij de vernieuwing van zijn verblijfsvergunning wordt geweigerd of hem bevolen wordt het land te verlaten.

De wetgever van 1969 (art. 3 bis van de wet van 1 april 1969) heeft gemeend aan deze richtlijn uitwerking te kunnen geven door een tweede adviescommissie op te richten waarin naast de voorzitter-magistraat en het lid-advocaat een ambtenaar van het ministerie van buitenlandse zaken als derde lid wordt aangesteld (art. 10 bis van de wet van 28 maart 1952). De regering meende dat er geen reden was om de persoon, die zich bezighoudt met de organisatie van hulp aan vluchtelingen als derde lid in deze nieuwe commissie te behouden; alleen de minister van buitenlandse zaken is immers belast met de uitvoering van de verdragen, alsmede van de richtlijnen van de E.E.G.. De bewering als zou de onafhankelijkheid in de commissie van deze ambtenaar niet gewaarborgd zijn, werd niet ernstig opgenomen ⁽⁸¹⁾.

Een amendement van verslaggever Defraigne ⁽⁸²⁾ dat er toe strekte de bestaande adviescommissie ook bevoegd te maken t.o.v. E.E.G. onderhorigen werd verworpen.

Het in het voorontwerp voorgestelde systeem sluit aan bij dit amendement.

83. In het voorontwerp wordt slechts een enkele commissie behouden, die niet alleen advies verleent in de hierna opgesomde gevallen maar ook telkens wanneer de Minister van Justitie het geraden acht.

Verplichte raadpleging heeft plaats:

— vóór ieder uitzettingsbesluit ongeacht de hoedanigheid van de vreemdeling;

— vooraleer over een in dit voorontwerp georganiseerd beroep tot herziening beslist wordt (zie verder nr. 88 en vlg.);

— vooraleer aan een E.G. onderhorige een verlenging van verblijfsvergunning wordt geweigerd of wanneer tegen hem een verwijderingsmaatregel wordt overwogen;

— vooraleer een terugwijzings- of uitzettingsbesluit getroffen wordt tegen een vaderlandsloze of tegen een vreemdeling die zich op de bepalingen van het europees vestigingsverdrag mag beroepen;

— vooraleer te beslissen over het zesmaandelijks verzoek tot herziening van een maatregel waarbij aan de vreemdeling een verplichte verblijfplaats wordt opgelegd (zie nr. 60, 80, 103).

84. In grote trekken is de samenstelling van de commissie dezelfde gebleven. De voorzitter is een magistraat en een advocaat met 10 jaar inschrijving op de tabel is lid. Beide worden voor drie jaren door de Koning benoemd. Een derde lid wordt door de vreemdeling zelf aangeduid op een door de Koning vastgelegde driejaarlijkse lijst van personen die zich bezighouden of bezig gehouden hebben met bijstand aan gastarbeiders, gaststudenten of vluchtelingen, zonder dat nog vereist wordt dat deze persoon de Belgische nationaliteit bezit, zoals tot op heden het geval is.

Indien de vreemdeling, die voor de commissie moet verschijnen, het derde lid niet tijdig heeft aangewezen, wordt dit lid ambtshalve door de Voorzitter van de Commissie aangeduid.

85. Zoals thans ook het geval is krijgt een afgevaardigde van de Minister van Justitie, meestal een ambtenaar van de vreemdelingenpolitie, als het ware de taak van openbaar ministerie bij deze commissie. Hij zal er het standpunt van deze administratie uiteenzetten, doch geen deel nemen aan de beraadslagingen.

86. De Koning zal opdracht hebben de rechtspleging voor de commissie te bepalen. Nochtans zal zijn vrijheid niet meer zo groot zijn als ze nu is. Enkele onontbeerlijke principes worden vastgesteld waarvan het K.B. niet zal mogen afwijken: getuigenverhoor moet mogelijk gemaakt worden en al de leden van de commissie evenals de advocaat van de vreemdeling moeten vooraf het dossier kunnen inzien.

De getuigen en eventueel de tolk zullen de eed moeten afleggen.

Indien de afgevaardigde van de Minister van Justitie van oordeel is dat bepaalde stukken uit het dossier een strict confidentieel karakter hebben dan mogen deze stukken, op beslissing van de voorzitter van de commissie, uit het dossier verwijderd worden.

Naar mijn mening kan dit confidentieel karakter alleen de bron van de aangewezen feiten betreffen doch nooit de feiten zelf die in de voorgenomen beslissing zullen worden ingeroepen. Het lijkt mij ondenkbaar in ons staatsbestel, dat aan een persoon feiten worden ten laste gelegd waarvan hij geen kennis zou krijgen en ze dus niet zou kunnen weerleggen, onder voorwendsel van hun confidentieel karakter. Het kan ook voorkomen dat de bundel feiten vermeldt, die anderen dan de betrokken vreemdeling betreffen en aldus een vertrouwelijke aard verkrijgen.

VIII. De rechtsmiddelen.

87. Het ontbreken van voldoende rechtsmiddelen tegen de beslissingen die een vreemdeling kunnen treffen is vaak terug te vinden in de kritiek op de wet van 28 maart 1952⁽⁸³⁾.

Het voorontwerp komt aan de noodzaak van herzieningsmogelijkheden tegemoet.

Drie reeksen rechtsmiddelen worden ingericht: het beroep tot herziening, het beroep tot nietigverklaring, het verhaal bij de rechterlijke macht. Dit doet geen afbreuk aan de gewone rechtsmiddelen die door andere wetten, met name art. 9 van de wet van 23 december 1946 houdende inrichting van de raad van State, verleend zijn.

88. Een eerste rechtsmiddel is het beroep tot herziening. De Minister van Justitie is verplicht over dat beroep uitspraak te doen maar hij moet voorafgaandelijk de adviescommissie voor vreemdelingenzaken raadplegen, die de vreemdeling zal horen, tenzij advies reeds werd ingewonnen vooraleer de aangevochten beslissing werd getroffen.

Tot zolang over het beroep tot herziening niet is beslist is de aangevochten beslissing geschorst en kan geen andere verwijderingsmaatregel genomen worden. Dit is een zeer belangrijke innovatie daar die het nut van het rechtsmiddel verhoogt⁽⁸⁴⁾.

89. De termijn binnen dewelke, op straf van niet-ontvankelijkheid, het beroep moet ingesteld worden is acht dagen te rekenen vanaf de betekening van de beslissing. Deze betekening moet melding maken van het bestaan van het rechtsmiddel. Het is geen vrije termijn in de zin dat het beroep de negende dag zou mogen ingesteld worden. Ik meen dat de vervalddag in de termijn begrepen is, althans indien de tekst van het voorontwerp behouden blijft « binnen de acht dagen na... ».

90. Tijdens de schorsing van de uitvoering van een terugwijzingsbesluit ingevolge een ingesteld beroep, kan het nodig blijken aan de vreemdeling een verplichte verblijfplaats op te leggen. De Minister van Justitie ontvangt deze bevoegdheid. Hij kan zelfs in uitzonderlijke omstandigheden, de vreemdeling in hechtenis laten nemen. Hier-

tegen is het rechtsmiddel open dat gegeven is telkens wanneer vrijheidsberoving toegepast wordt met het oog op de uitvoering van een verwijderingsmaatregel (zie nr. 94).

Er werd reeds op gewezen dat het zich opzettelijk onttrekken aan de verplichting om in een opgelegde verblijfplaats te vertoeven een misdrijf wordt.

91. De beslissingen die aanleiding kunnen geven tot beroep tot herziening zijn in het voorontwerp opgesomd. Het zijn:

- het bevel om het land te verlaten steunt op het gedrag van de vreemdeling die de openbare orde of de staatsveiligheid in gevaar bracht;

- de beslissing waarbij aan een vreemdeling het genot van het recht op verblijf geweigerd wordt waarop hij meende aanspraak te kunnen maken;

- elke terugwijzing of beslissing waarbij in plaats van terug gewezen te worden de vreemdeling een verplichte verblijfplaats wordt opgelegd;

- elke weigering van vestigingsvergunning;

- de beslissing die aan een vluchteling het recht om zich in België te vestigen ontzegt (zie verder 106-107);

- de weigering een vreemdeling met een vluchteling gelijk te stellen (zie verder nr. 99);

- het intrekken van de erkenning als met de vluchteling gelijkgestelde (zie verder 109);

- de weigering een verblijfsvergunning uit te reiken aan een E.G.-vreemdeling en iedere verwijderingsbeslissing vooraleer dergelijke vergunning uitgereikt wordt;

- elke verwijderingsbeslissing ten opzichte van een E.G.-vreemdeling die vrijgesteld is van de verplichting een verblijfsvergunning aan te vragen;

- de eerste beslissing waarbij aan een vreemdeling een verplichte verblijfplaats wordt opgelegd (zie nr. 83 in fine);

- de beslissing die het verblijfsrecht voor studies van een vreemdeling ontkent.

92. Het tweede rechtsmiddel is het beroep tot nietigverklaring bij de Raad van State dat een vreemdeling tegen elke administratieve beslissing kan aantekenen.

De rechtspraak van de Raad van State ontzegt het rechtsmiddel van beroep tot nietigverklaring indien andere bestaande rechtsmiddelen niet vooraf werden aangevend. Het voorontwerp bepaalt daarom uitdrukkelijk dat de vreemdeling onmiddellijk bij de Raad van State een beroep tot nietigverklaring tegen een administratieve beslissing mag inleiden, zelfs wanneer hij vooraf — indien dit mogelijk was — geen beroep tot herziening heeft ingesteld. De gronden van beide rechtsmiddelen kunnen immers verschillen: feitelijke gronden, redenen van opportuniteit en rechtschending in het eerste geval, alleen rechtschending in het tweede.

Om cumulatie van schorsende rechtsmiddelen te vermijden wordt uitdrukkelijk bepaald dat het beroep tot nietigverklaring het verzaken inhoudt van het beroep tot herziening.

93. Dit beroep tot nietigverklaring bij de Raad van State is weliswaar, in de grond, hetzelfde als dat wat reeds voorzien wordt in art. 9 van de wet van 23 december 1946, maar het voorontwerp geeft bovendien aan de Raad van State de bevoegdheid de schorsing van de uitvoering van een aangevochten terugwijzings- of uitzettingsbesluit te bevelen onder twee voorwaarden, die samen moeten vervuld zijn:

- de ingeroepen middelen moeten zo ernstig zijn dat zeer waarschijnlijk de nietigverklaring van het besluit zal dienen uitgesproken te worden,

- en de onmiddellijke uitvoering moet van aard zijn aan de verzoeker een moeilijk te herstellen nadeel te

veroorzaken, zoals het uiteenrukken van een gezin of ernstige economische benadeling.

Dit zal al zeer onwaarschijnlijk zijn indien de beroeper reeds zonder succes eerst beroep tot herziening heeft ingesteld: de adviescommissie voor vreemdelingenzaken, die diende te worden geraadpleegd zal hiermede reeds rekening gehouden hebben. Daarom bestaat geen bezwaar na beroep tot herziening nog beroep tot nietigverklaring toe te laten.

Wanneer van deze bepaling toepassing gemaakt wordt moet de Raad van State binnen de kortste termijn ten gronde uitspraak doen.

Het voorontwerp laat het aan de Koning over de bijzonderheden van deze nieuwe procedure verder uit te werken.

94. Tenslotte bestaat het derde rechtsmiddel, meer bepaald het verhaal bij de rechterlijke macht tegen de vrijheidsberoving met het oog op de uitvoering van een verwijderingsmaatregel.

Dit rechtsmiddel dient bij de raadkamer van de correctionele rechtbank te worden ingeleid. Dit kan op ieder ogenblik tijdens de hechtenis geschieden. De Raadkamer doet uitspraak met voorrang boven alle andere zaken, het openbaar ministerie en de betrokkene of zijn advocaat gehoord.

De rechtspleging voorzien in de wet van 20 april 1874 op de voorhechtenis zal, in de mate waarin ze kan worden toegepast, moeten gevolgd worden.

Indien de raadkamer van oordeel is dat de hechtenis niet moet worden gehandhaafd wordt de betrokkene onmiddellijk in vrijheid gesteld. Nochtans kan de Minister van Justitie dan met het oog op de verdere uitvoering van een verwijderingsbesluit, een verplichte verblijfplaats opleggen.

De taak van de Raadkamer zal er in bestaan te onderzoeken of de vrijheidsberoving gerechtvaardigd is en bovendien na te gaan of de verwijderingsmaatregel die aanleiding tot de hechtenis was, in overeenstemming met de bepalingen van de wet werd getroffen, zonder evenwel over de gepastheid van de verwijderingsmaatregel te mogen oordelen.

95. Onder nr. 34 werd gewezen op het bijzonder rechtsmiddel dat door een vreemdeling kan aangewend worden tegen een bevel om het land te verlaten gegrond op een door hem betwiste staat van landloperij. Dit verhaal geschiedt bij de politierechtbank en in hoger beroep bij de correctionele rechtbank zoals is bepaald in de wet van 27 november 1891, gewijzigd bij de wet van 6 augustus 1971.

VIII. Bepalingen eigen aan sommige vreemdelingen.

96. Naast de tot nu uiteengezette regels die op alle vreemdelingen van toepassing zullen zijn, bevat het voorontwerp eigen regels voor bepaalde categorieën vreemdelingen, die een gunstiger regime genieten.

Dit zijn de vluchtelingen, de studenten en de onderhorigen van de lidstaten van de Europese Gemeenschappen, kortweg E.G.-vreemdelingen geheten.

IX. De vluchtelingen.

97. Naar de bepalingen van het voorontwerp, is vluchteling:

1. de vreemdeling wiens hoedanigheid van vluchteling door de minister van Buitenlandse Zaken wordt erkend of door de internationale overheid aan dewelke de minister zijn bevoegdheid heeft overgedragen⁽⁸⁵⁾;

2. de vreemdeling die, bij het inwerkingtreden van de wet van 26 juni 1953 houdende goedkeuring van het

internationaal verdrag betreffende de status van vluchtelingen ondertekend te Genève, op 23 juni 1951, krachtens vroegere internationale verdragen reeds de hoedanigheid van vluchteling verwierf⁽⁸⁶⁾.

98. Om te kunnen aanspraak maken op de erkenning als vluchteling, moet de vreemdeling zich bevinden buiten het land waarvan hij de nationaliteit bezit en met reden vrezen er te zullen worden vervolgd wegens zijn ras, godsdienst, nationaliteit, het feit dat hij behoort tot een bepaalde sociale groep of wegens zijn politieke overtuiging, in omstandigheden waarin hij op de bescherming van zijn land geen beroep kan of wil doen. Kan ook aanspraak maken op de erkenning als vluchteling, de vreemdeling die geen nationaliteit bezit en zich bevindt buiten het land waar hij zijn gewone verblijfplaats had en die ten gevolge van zulke gebeurtenissen er niet kan of, wegens genoemde vrees, er niet wil naar terugkeren⁽⁸⁷⁾.

99. Nieuw is de inrichting van de status van « met de vluchteling gelijkgestelde vreemdeling ».

Ingevolge de huidige onstabiliteit van bepaalde politieke regimes, gebeurt het vaak dat vreemdelingen, die tot de oppositie behoren, hun land moeten ontvluchten, maar dat zij hoop bewaren op een wijziging in de machtsverhoudingen, die hen zal toelaten spoedig terug te keren; anderen vrezen dat een erkenning als politieke vluchteling weerwraak zou kunnen uitlokken jegens de in hun land achtergebleven familieleden; nog andere, meer individuele, doch ernstige redenen kunnen een vreemdeling er doen van afzien de status van vluchteling aan te vragen.

Voor al deze redenen bepaalt het voorontwerp, ingaan- de op een suggestie van de huidige minister van Justitie, dat de vreemdeling die voldoet aan de voorwaarden om de status van vluchteling te verkrijgen, maar geldige redenen aanvoert die hem verhinderen deze aan te vragen, op beslissing van de minister van Justitie, met de vluchteling kan worden gelijkgesteld.

Deze beslissing van de minister brengt mee dat de gelijkgestelde op alle voordelen door de Belgische wet — en meer bepaald door het hier besproken ontwerp inzake waarborgen op het gebied van het binnenkomen, het verblijf en de verwijdering — aanspraak mag maken, zonder dat deze erkenning op het internationaal vlak enig gevolg kan hebben. Zo zullen de gelijkgestelden geen recht hebben op de internationaal geldende beschermen, voorzien door de internationale conventies⁽⁸⁸⁾.

Weigering op de vraag in te gaan, geeft aanleiding tot de mogelijkheid een beroep tot herziening in te stellen.

100. De rechtspleging die dient gevolgd om als vluchteling te worden erkend, wordt in het voorontwerp duidelijker. De vreemdeling moet een mondelinge of schriftelijke verklaring afleggen aan de politie-overheid, bij het gemeentebestuur van zijn verblijfplaats of rechtstreeks bij de vertegenwoordiger van de Hoge Commissaris voor de vluchtelingen.

De termijn binnen dewelke deze verklaring moet gedaan worden — in art. 3, 2°, van de wet van 28 maart 1952, op 48 uur na zijn aankomst bepaald — zal nu verschillen naar gelang de vreemdeling het land binnenkomt of er reeds regelmatig verblijft.

101. Wanneer de vreemdeling als vluchteling het Rijk binnenkomt, moet hij, ofwel aan de grens zijn verklaring afleggen, ofwel binnen de acht dagen na zijn aankomst.

Wanneer hij reeds regelmatig in het Rijk verblijft, mag hij de verklaring op gelijk welk tijdstip afleggen vóór het verstrijken van zijn regelmatig verblijf.

Een erkenning als vluchteling is in dit geval immers

niet van aard zijn toestand gevoelig te wijzigen. Zij zal in feite slechts door betrokkene verlangd worden indien zijn paspoort of zijn identiteitsbewijs hun geldigheid verloren hebben of zullen verliezen, indien de vernieuwing ervan door zijn ambassadeur wordt geweigerd of indien hij België voor de duur van een buitenlandse reis moet verlaten.

De termijn is richtinggevend en is niet door de niet-ontvankelijkheid van de aanvraag gesanctioneerd. Deze sanctie kan maar aangewend worden ingeval van «onvergeeflijke laattijdigheid» van de aanvraag (zie nummer 106).

102. Het afleggen van de verklaring dat hij als vluchteling wenst te worden erkend, heeft voor de vreemdeling een belangrijk gevolg.

Hij verwerft hierdoor een immuniteit tegen de verwijdering uit het Rijk en tegen strafvervolgingen wegens het onregelmatig betreden van of verblijf in het Rijk, tot zolang over zijn aanvraag niet is beslist. Na erkenning verwerft hij het vestigingsrecht.

Twee beperkingen worden nochtans aan dit beginsel aangebracht.

103. De eerste is ingegeven door de vrees dat sommige vreemdelingen de openbare orde zouden kunnen verstoren terwijl hun verblijfplaats in het Rijk niet zou gekend zijn en zij anderzijds, ingevolge hun vluchtelingenverklaring, niet naar de grens mogen gebracht worden of teruggevoerd, zoals dit met een niet-vluchteling geschiedt, die de openbare orde verstoort.

Aan de Minister van Justitie wordt de bevoegdheid gegeven om aan de vreemdeling die om erkenning als vluchteling verzocht, een verplichte verblijfplaats op te leggen voor de duur van het onderzoek over de aanvraag.

De betrokken vreemdeling kan om de zes maanden de herziening van deze maatregel aanvragen. De Minister van Justitie zal beslissen na raadpleging van de Adviescommissie voor vreemdelingenzaken.

Het feit geen gevolg te geven aan de verblijfsbeperking zal niet het verlies van de immuniteit tot gevolg hebben: de sanctie bestaat in een specifiek strafbaar feit, dat in de wet wordt omschreven: het veroorzaakt dus op zich zelf geen onwettig verblijf.

104. De tweede beperking is ingegeven door de noodzaak de overheid te wapenen tegenover illegaal in het Rijk verblijvende vreemdelingen die, wanneer zij het voorwerp dreigen te worden van een sanctie, zich op een beweerde hoedanigheid van vluchteling zouden beroepen om ongestoord te blijven.

De immuniteit tegen verwijdering en vervolgingen wordt daarom niet verleend in de drie volgende gevallen:

a) klaarblijkelijke ongegrondheid van de aanvraag om erkenning

b) onontvankelijkheid wegens onvergeeflijke laattijdigheid

c) onontvankelijkheid wegens verblijf in een derde land.

105. a) De aanvraag kan op het eerste zicht reeds duidelijk ongegrond blijken omdat er in het vaderland van betrokkene helemaal geen vervolgingen tegen opposanten plaats hebben, omdat geweten is dat betrokkene zijn vaderland ontvluchtte, alleen maar om te ontsnappen aan gemeenschappelijke strafvervolgingen of nog omdat hij noch de nationaliteit noch een verblijfplaats had in het land waaruit hij beweert om politieke redenen te zijn gevlucht.

Vermits de Minister van Buitenlandse Zaken zijn bevoegdheid om een vluchteling te erkennen heeft overgedragen aan een internationale overheid, is het ook

deze overheid die zal beslissen of de aanvraag om erkenning klaarblijkelijk ongegrond is. In de huidige wet wordt dit door de Minister van Justitie samen met de Hoge Commissaris voor de vluchtelingen beslist. In feite komt dit hier op neer dat de Minister aan de Hoge Commissaris zijn mening kenbaar maakte met verzoek op staande voet te beslissen om dan tot terugwijzing te kunnen overgaan.

Ten aanzien van de door de Minister van Buitenlandse Zaken gedelegeerde bevoegdheid aan de internationale overheid bevat de huidige wet minstens een «inelegantia iuris».

106. b) De immuniteit tegen verwijdering en vervolgingen wordt ook niet verleend wanneer de Minister van Justitie de aanvraag om erkenning, als niet-ontvankelijk voor doorzending aan de internationale overheid, ter zijde legt. Dit kan hij, wanneer hij oordeelt dat de aanvraag door de vreemdeling met een onvergeeflijke laattijdigheid wordt ingediend. Deze onvergeeflijke laattijdigheid, die wijst op een ruime overschrijding van de normale termijn van acht dagen waarbinnen de aanvraag moet gedaan worden, moet het gevolg zijn van een schuldige nalatigheid van de betrokken vreemdeling. Zij is als het ware het bewijs van zijn gebrek aan goede trouw.

Zij verhindert evenwel niet dat de vreemdeling toch verder zijn erkenning door de Hoge Commissaris nastreeft en bekomt, doch hij zal inmiddels kunnen verplicht worden het Rijk te verlaten of vervolgd worden wegens onwettig verblijf in het land. In de praktijk zal zijn aanvraag om erkenning door de Hoge Commissaris zonder gevolg gerangschikt worden wegens gebrek aan belang in hoofde van de aanvrager.

De verwijderingsbeslissing kan aanleiding geven tot beroep tot herziening (zie nr. 91).

107. c) Dezelfde beslissing kan de minister van Justitie ook nemen wanneer er teveel tijd is verlopen tussen de feiten die door de vreemdeling als vreesaanjagend worden ingeroepen en zijn aankomst in België, zodat het verband tussen beide vervaagt en het twijfelachtig wordt of het wel om politieke redenen is dat de vreemdeling in België asiel vraagt.

Dit laatste is in de huidige wet, in art. 2B uitgedrukt, waarin bepaald is dat de vreemdeling «rechtstreeks» uit zijn land in België moet aangekomen zijn.

Dit nietszeggende begrip «rechtstreeks» is te vaag en geeft aanleiding tot veel kritiek, omdat het zowel in gunstige als in ongunstige zin kan begrepen worden. Het brengt verwarring in de bepaling van de vluchteling, omdat waar men er in werkelijkheid een beperking moet in zien van het recht van de vluchteling om toegang te krijgen tot het Belgisch grondgebied of er «qualitate qua» te verblijven. Er moet ook vermeden worden dat België het vluchttoord wordt van alle onregelmatig binnenkomenre vreemdelingen die ooit eens hun land ontvlucht zijn.

In het voorontwerp wordt dezelfde idee, maar met meer duidelijkheid, hernomen en wordt er bepaald dat de vreemdeling niet langer dan zes maanden mag verbleven hebben in een ander derde land dat hij ongedwongen verliet.

Deze bepaling in het voorontwerp beantwoordt aan de huidige toestand zoals door de administratie, het begrip «rechtstreeks» wordt toegepast⁽⁸⁹⁾.

Vluchtelingen zwerven vaak doorheen verschillende landen op zoek naar een plaats die hen geschikt lijkt om een nieuw bestaan op te bouwen. Wanneer zij zich ergens zes maanden zonder onderbreking hebben gevestigd dienen zij ook in dit land de hoedanigheid van vluchteling aan te vragen.

Wanneer zij er evenwel gedwongen worden het land te verlaten wijst dit erop, dat hun zwerftocht niet beëindigd was.

Ook deze beslissing van de minister van Justitie is vatbaar voor beroep tot herziening (zie nr. 91).

108. Er weze aan herinnerd dat de erkende vluchteling slechts ingevolge een uitzettingsbesluit uit het Rijk kan verwijderd worden.

109. Onder bepaalde voorwaarden tenslotte kan de minister de voordelen van de erkenning als gelijkgestelde met de vluchteling aan de vreemdeling ontnemen. Deze beslissing is vatbaar voor beroep tot herziening. Deze voorwaarden zijn dezelfde als vermeld in het verdrag betreffende de status van vluchteling art. 1c (b.v. het verkrijgen van een nationaliteit, zich opnieuw onderwerpen aan het gezag van de eigen regering).

X. De studenten.

110. Een gans nieuw hoofdstuk in onze wetgeving op de toegang en het verblijf van vreemdelingen in België is gewijd aan de gaststudenten.

De ervaring heeft geleerd dat de regels van de wet van 1952 moeilijk aangepast konden worden aan de zeer speciale omstandigheden waaronder vreemde studenten voor studies in België wensen te komen.

De moeilijkheden van december 1970 vonden hun oorsprong in een plotse toepassing van de bestaande wet op dergelijke wijze dat ook gaststudenten te goeder trouw die, naar de letter en de geest van de wet, onregelmatig in België verbleven, getroffen werden.

Het komt ook voor dat de eigen problematiek van de studenten niet gekend is of niet begrepen wordt door de overheid, die daardoor beslissingen treft die door betrokkenen onaanvaardbaar worden geacht.

111. Indien het ontwerp wet wordt, zal er naast de adviescommissie voor vreemdelingen nog een andere commissie ingesteld worden, uitsluitend bevoegd om de Regering te adviseren in de voorbereiding en in de toepassing van wetten en reglementen over de toegang, het verblijf en de studies van de gaststudenten in België.

Zij zal samengesteld zijn voor de helft uit vertegenwoordigers van verenigingen van Belgische en gaststudenten en voor de helft uit vertegenwoordigers van de inrichtende machten van universiteiten en andere onderwijsinstellingen.

De bedoeling bij de oprichting van deze commissie is het scheppen van de mogelijkheid om tot een samenhangende politiek te komen inzake de recrutering, de verdeling over de onderwijsinstellingen, de aard van de studies, het verblijf na studies, enz...

112. Er werd reeds op gewezen dat sommige vreemdelingen in de wet zelf een recht op verblijf putten voor zover zij over bestaansmiddelen beschikken of over de mogelijkheid zich deze door de wettige uitoefening van een winstgevende activiteit te verschaffen en niet als ongewenste geseind zijn in één der drie Beneluxlanden.

Weinig gaststudenten, buiten de E.G.-onderdanen en de onderdanen van de Scandinavische landen, kunnen aanspraak maken op het voordeel van deze bepaling; zij zouden dus onderworpen zijn aan het gemeenrechtelijk regime van de vooraf in het buitenland aan te vragen vergunning; een weigering van de minister snijdt hun de weg af voor hun studies in België.

Om dit euvel te vermijden in het belang van de ernstige candidaat-studenten voorziet het ontwerp in een recht op verblijf voor alle vreemdelingen, die met studiedoeleinden

naar België wensen te komen.

Aan twee voorwaarden moet nochtans voldaan zijn opdat het verblijfsrecht zou erkend worden.

113. 1) De vreemdeling moet zijn hoedanigheid van student bewijzen. Dit zal gebeuren door voorlegging van een attest, afgeleverd door een onderwijsinstelling waaruit blijkt, hetzij dat de vreemdeling er als student ingeschreven is, hetzij dat hij er tot de studies toegelaten werd, hetzij dat zijn toelatingsaanvraag nog onderzocht wordt om de studiegraad te bepalen, waartoe de student in aanmerking komt.

In die drie gevallen moet het attest betrekking hebben op onderwijs met volledig leerplan of op onderwijs met beperkt leerplan indien de vreemdeling bewijst dat dit voor hem de voorbereiding is tot of de aanvulling van een dusdanig onderwijs. Ook is vereist dat dit zijn hoofdactiviteit zou zijn.

Met dit laatst worden de z.g. voorbereidende jaren, het doctoreren en de «post-graduate» bedoeld.

114. 2) De student moet over voldoende bestaansmiddelen beschikken. Het bewijs hiervan zal weer uit attesten kunnen blijken.

— een attest van een Belgische of vreemde overheid of instelling waaruit blijkt dat de student een studiebeurs — of een -lening geniet, of tenminste dat hem kortelings een studiebeurs of -lening zal toegestaan worden.

— een attest van de ouders of van een ander fysieke of rechtspersoon die, over voldoende vermogen beschikkend zich verplichten de studieverblijfskosten en repatriëringskosten ten laste te nemen.

De Koning zal periodisch vastleggen op hoeveel de onderhoudskosten van een gaststudent moeten geraamd worden, d.i. het minimum bedrag waarover een student moet beschikken om te voldoen aan het vereiste van de bestaansmiddelen. De student hoeft niet altijd in geld te beschikken over het aldus door de Koning vastgestelde bedrag: er zal immers worden rekening gehouden met het bedrag dat de student kan verdienen door het uitoefenen van een winstgevende activiteit buiten zijn studietijd. Dit recht op arbeid wordt hem erkend.

115. De duur van het verblijf is onderworpen aan de algemene bepalingen van de wet: het zal van onbepaalde duur zijn en de student blijft onderworpen aan dezelfde verplichtingen als voorzien voor de andere vreemdelingen met verblijfsrecht.

116. Er werd reeds vermeld dat een specifieke terugwijzingsgrond toelaat een vreemdeling uit het Rijk te verwijderen wanneer hij misbruik maakt van het recht op verblijf dat hem in zijn hoedanigheid van student wordt erkend om een winstgevende activiteit uit te oefenen op een met zijn studies onverenigbare wijze.

Het is immers niet normaal dat studenten aan een universitaire inrichting vijf of zes jaren ingeschreven zijn zonder ooit examen af te leggen, alleen maar om aan de arbeidsreglementering te ontsnappen en in feite van verdoken arbeid leven.

Xäl. De onderhorigen van de E.G. lid-staten.

117. Het voorontwerp bevat tenslotte ook nog bepalingen ten voordele van de vreemdelingen die onderhorigen zijn van de lidstaten van de E.E.G. en van hun familieleden, die zelf geen E.G.-onderhorigen zijn.

Deze bepalingen nemen enkel de richtlijnen van de Europese Commissie terzake het binnenkomen en het verblijf, in Belgische wetsbepalingen over.⁽⁷⁷⁾

Bovendien — en dit is nieuw — wordt aan de Koning

volmacht gegeven om de latere richtlijnen van de Commissie in de wet in te voegen en zo nodig de wet in dit stuk te wijzigen.

XII. Strafbepalingen, opheffings- en wijzigingsbepalingen

118. Het onregelmatig in het Rijk binnenkomen (ogenblikkelijk feit) en het onregelmatig verblijf (voortdurend feit) is reeds in de wet van 28 maart 1952 als een misdrijf omschreven. Dit blijft behouden in het voorontwerp, maar de strafmaat wordt aanzienlijk gemilderd. In de plaats van de maximumgevangenisstraf van 1 jaar wordt een gevangenisstraf van twee maanden voorgesteld. Men zal bij de lektuur van de geplande wijzigingen reeds opgemerkt hebben dat de geest, die het nieuwe voorontwerp bezielt er een is van verregaande tegemoetkoming jegens de vreemdeling, die niet meer aangezien wordt als een mogelijke misdadiger, tegen wie onze landgenoten moeten beschermd worden.

Diezelfde geest heeft er toe geleid de mogelijkheid tot voorhechtenis uit te sluiten, wanneer voor het eerst een vreemdeling inbreuk pleegt op de bepalingen nopens het binnenkomen en verblijf: zeer dikwijls gebeurt dit immers door onwetendheid of ingevolge misleiding over de omvang van zijn rechten, zonder dat onmiddellijk aan criminaliteit dient gedacht te worden.

Deze overwegingen gelden niet meer wanneer de vreemdeling zich in staat van herhaling bevindt: de strafmaat (1 maand tot 1 jaar) laat dan de voorhechtenis toe.

Het eenvoudig vervallen in hetzelfde misdrijf na een veroordeling in kracht van gewijsde, stelt de herhaling: geen andere voorwaarden worden vereist.

119. Met dezelfde straffen wordt gestraft de vreemdeling aan wie bevel gegeven is bepaalde plaatsen te verlaten, er verwijderd van te blijven of aan wie een verplichte verblijfplaats is opgelegd en die zich opzettelijk aan deze verplichting onttrekt.

Het betreft hier, in tegenstelling met vorige paragraaf, een opzettelijk misdrijf. De enkele tijdelijke afwezigheid uit de opgelegde verblijfplaats zal voor de strafbaarstelling niet volstaan: er zal moeten blijken dat het de bedoeling is geweest van de vreemdeling de hem opgelegde vrijheidsbeperking, die de maatregel inhoudt, te ontlopen.

120. Veel zwaarder wordt het misdrijf van banbreuk gestraft, met name het feit van in het Rijk binnen te komen of er te verblijven wanneer men sedert minder dan 10 jaren uit het Rijk is teruggewezen of uitgezet. De straf is gevangenisstraf van een maand tot een jaar en een geldboete van 100 frank tot 1000 frank, zonder dat de keuze tussen beide straffen aan de rechter gelaten wordt.

Bij herhaling worden deze straffen verdubbeld.

121. Het verlenen van hulp en bijstand aan de vreemdeling om onregelmatig het Rijk binnen te komen of er onregelmatig te verblijven wordt eveneens strafbaar gesteld als een intentioneel misdrijf: de hulp moet «wetens» — d.i. met kennis van zaken — verleend worden. De bereidwillige chauffeur die een vreemdeling per autostop vervoert, is niet bedoeld door deze tekst.

122. Het toelaten van het getuigenverhoor voor de adviescommissie voor de vreemdelingenzaken heeft meegebracht dat het vals getuigenis met straffen voorzien in art. 218 SW diende beteugeld te worden.

123. Tenslotte is een overtreding het feit van enkele administratieve verplichtingen te verwaarlozen in verband met de inschrijving in de registers van het gemeentebestuur

en het vertoeven op de openbare weg zonder drager te zijn van de vereiste bescheiden. De straffen zijn deze, bepaald in het K.B. van 26 januari 1967 betreffende de identiteitskaarten van Belgen.

124. Op al deze misdrijven zijn de bepalingen van het eerste boek van het strafwetboek toepasselijk, hierin begrepen hoofdstuk VII en art. 85, terwijl ook, zoals in de huidige wet, de ambtenaren opgesomd worden die bevoegd zijn om de misdrijven op te sporen en vast te stellen.

125. Het voorontwerp eindigt met het voorstel een aantal bestaande wetsbepalingen te wijzigen (art. II BW, art. 4 van de wet van 27 april 1865 op de buitenlandse nalatenschappen, art. 667 en art. 851 van het Ger. Wetb.) of af te schaffen (art. 13 BW, art. 668 Ger. Wetb., het decreet van 20 juli 1908 betreffende de namen en voornamen van de Joden, en, natuurlijk, de wet van 26 maart 1952).

Besluit.

126. Het voorontwerp van wet betreffende de toegang, het verblijf en de vestiging van de vreemdelingen in België bevat een aantal wijzigingen die een verbetering zijn van de toestand van de vreemdelingen, die in België wensen te komen of te verblijven.

Men kan van mening zijn dat het nog niet volstaat of dat men te ver is gegaan; wellicht zullen de besprekingen tijdens het Vlaams Juristencongres hieromtrent gegevens opleveren die de wetgever nuttig zal kunnen in aanmerking nemen wanneer het voorontwerp hem zal voorgelegd worden.

(1) R.W. 1968-1969, 1345 en vlg.; zie ook K.U.L.N. Faculteit der rechtsgeleerdheid «Het Juridisch Statuut van de Vreemdeling in België», 313 blz., Standaard-uitgeverij, 1969.

(2) R.W. 1968-1969, 1365.

(3) Annales de Droit, Tome XXX, 1970, n° 4.

(4) Action Solidarité Etrangers, Brussel, dossiers n° 1 en 2; v.z.w. Nationale Aktie voor Bestaanszekerheid; Ligne belge pour la Défense des Droits de l'Homme, studieweekend van 13 februari 1971.

(5) De commissie is als volgt samengesteld: Prof. H. Rolin, voorzitter; de professoren Baeteman, Breny, Cerexste, Huberlant, Lindemans, Rigaux, Senelle, Suetens, Vandevelde; de gedeputeerden Croux en Vints (Limburg) en Hocheplid (Henegouwen); de directeur van administratie van de R.U. Luik, Remy; de eerste substituut Procureur des Konings De Wilde, die tevens tot secretaris werd aangesteld. De commissie vergaderde 25 maal.

(6) Mijn dank weze hierbij uitgedrukt aan de Minister van Justitie Prof. A. Vranckx en aan Professor H. Rolin, die mij toelieten dit voorontwerp voor het Vlaams Juristen Congres te bespreken.

(7) Verwilghen M., «La police des étrangers, droit commun et traités bilatéraux» in Annales de Droit, XXX, n° 4, blz. 424; — Rigaux F., «La nécessaire modernisation du droit des étrangers», Annales de Droit, XXX, n° 4, blz. 294; Action Solidarité Etrangers, dossier n° 1, blz. 27.

(8) Action Solidarité Etrangers, dossier n° 1, opsomming van 50 concrete gevallen, blz. 7 en vlg.

(9) Art. 2, D; art. 5, 6°; art. 11 van de wet van 28 maart 1952.

(10) Art. 6 van de wet.

(11) K.B. van 21 december 1965, betreffende de voorwaarden waaronder vreemdelingen België mogen binnenkomen er verblijven en er zich vestigen (B.S. 31 dec. 1965), gewijzigd bij K.B. van 13 mei 1968 (B.S. 14 juni 1968) en 11 juli 1969 (B.S. 14 augustus 1969).

(12) Art. 2, 3, 15, 16, 17, 41, 42, 47, enz... van het K.B. van 21 december 1965; Action Solidarité Etrangers, dossier n° 2, blz. 8.

(13) Bv. het onderscheid tussen de teruggrijping en het naar de grens brengen; het institutionaliseren van het bevel om het land te verlaten dat uit de administratieve praktijk is gegroeid.

(14) Art. 2a en art. 3, 1°; art. 2c en d van de wet van 1952.

(15) Art. 3, 2°; art. 17; artt. 41, 46, 47, 48, enz... van het K.B. van 21 december 1965.

(16) Action Solidarité Etrangers, dossier n° 2, blz. 9.

- (17) Zie n° 137.
- (18) Action Solidarité Etrangers, dossier n° 2, blz. 3.
- (19) Bv. artt. 7, 8, 9 van de wet van 1952 en art. 5 van het verdrag van Rome ondertekend op 4 november 1950 en goedgekeurd bij wet van 19 augustus 1955 (B.S. 19 augustus 1956).
- (20) Action Solidarité Etrangers, dossier n° 1, blz. 6.
- (21) Action Solidarité Etrangers, dossier n° 2, 1971, gestencild, blz. 3: «L'administration des étrangers doit perdre le caractère judiciaire et repressif qu'elle a sous la forme actuelle de la police des étrangers... Elle doit donc être détachée de la sûreté publique pour devenir une administration d'état civil que nous proposons de rattacher au ministère de l'Intérieur».
- (22) Nationale aktie voor bestaanszekerheid, v.z.w., «De immigratie- en onthaalpolitiek der buitenlandse werknemers in België», 1971, gestencild, blz. 7768/280.8: «De vraag kan zelfs gesteld worden of het noodzakelijk is een *speciaal politiekorps* voor vreemdelingen er op na te houden; politiekorps, dat op het ogenblik, in plaats van een eenvoudig administratief orgaan te zijn, over quasi onbepaalde volmachten beschikt».
- (23) Wet «betreffende de toegang, het verblijf en de vestiging van vreemdelingen in België».
- (24) «... sans qu'il s'agisse là d'une position de fond» (Action Solidarité Etrangers, l.c. in noot 1).
- (25) Zie hierover Verwilghen M., o.c., blz. 335 en de tegenstrijdige mening van Prof. Bekaert, in noot vermeld.
- (26) Action Solidarité Etrangers, dossier n° 2, blz. 8.
- (27) Verwilghen M., o.c., blz. 340 en vlg.
- (28) Bv. Vestigingsovereenkomst tussen België en Perzië, ondertekend te Teheran, op 9 mei 1929, goedgekeurd bij wet van 20 juni 1931 (B.S. 8/9 december 1930); verdrag van nederzetting (sic) tussen België en Zwitserland, gesloten en ondertekend te Bern op 4 juni 1887, goedgekeurd bij wet van 15 mei 1888 (B.S. 18 mei 1898); wet van 24 maart 1961 houdend goedkeuring van het Europees vestigingsverdrag en van het protocol ondertekend op 13 december 1955 te Parijs (B.S. 24 augustus 1965); verdrag van vriendschap, vestiging en scheepvaart tussen het Koninkrijk België en de Verenigde Staten van Amerika ondertekend te Brussel op 21 februari 1961, goedgekeurd bij wet van 30 juli 1963 (B.S. 21 september 1963).
- (29) Bv. wet van 12 mei 1960 houdend goedkeuring van het verdrag betreffend de status van de vaderlandlozen en van de bijlagen ondertekend te New York op 28 september 1954 (B.S. 10 augustus 1960); wet van 26 juni 1953 houdend goedkeuring van het internationaal verdrag betreffend de status van vluchtelingen en van de bijlagen ondertekend te Genève op 28 juli 1951 (B.S. 4 oktober 1953); wet van 27 februari 1969 houdende goedkeuring van het protocol betreffende de status van vluchtelingen opgemaakt te New York op 31 januari 1967 (B.S. 3 mei 1969); Europees akkoord betreffende de afschaffing van visa voor vluchtelingen, getekend te Straatsburg op 20 april 1959 (B.S. 2 juni 1961); wet van 22 april 1960, houdende goedkeuring van de overeenkomst betreffende de zeelieden-vluchtelingen, ondertekend op 23 november 1957, te 's-Gravenhage (B.S. 21 juli 1960).
- (30) Wet van 2 december 1957 houdende goedkeuring van het verdrag tot instelling van de Europese Economische Gemeenschap, ondertekend op 25 maart 1957 (B.S. 25 december 1957); wet van 20 juni 1960, houdende goedkeuring van het verdrag tot instelling van de Benelux Economische Unie (B.S. 27 oktober 1960).
- (31) Wet van 30 maart 1968, houdende goedkeuring van het verdrag van Wenen inzake diplomatiek verkeer, dd. 18 april 1961 (B.S. 6 juni 1968).
- (32) Art. 13 Burg. Wetb.; art. 5, all. 1, 2, 3, 4, 5, 6 van de wet van 28 maart 1952.
- (33) Rigaux, F., o.c., blz. 295.
- (34) Ondertekend te Brussel op 11 april 1960 en goedgekeurd bij wet van 30 juni 1960 (B.S. 11 augustus 1960).
- (35) Gewijzigd bij beschikking van 25 oktober 1965.
- (36) Voor Nederland maakt ook de Minister van Binnenlandse Zaken en voor Luxemburg de Minister van Staat deel uit van de werkgroep.
- (37) Volgens de statistieken op 1.1.1971, vertegenwoordigen de 501.328 vreemdelingen, méér dan 12 jaar oud, in België 122 landen.
- (38) Verordening (E.E.G.) n° 1251/70 van 29 juni 1970, met betrekking tot het recht van werknemers om verblijf te houden op het grondgebied van een lidstaat na er een betrekking te hebben vervuld. (Publikatieblad 30.6.1970); richtlijn n° 68/360/E.E.G., van 15 oktober 1968 inzake de opheffing van de beperkingen van de verplaatsing en het verblijf van de werknemers der lidstaten en van hun familie binnen de Gemeenschap (Publikatieblad, 19.10.1968); richtlijn n° 64/220/E.E.G., van 25 februari 1964 inzake de opheffing van de beperkingen van de verplaatsing en het verblijf van onderdanen van de lidstaten binnen de gemeenschap ter zake van vestiging en verrichten van diensten (Publikatie-

blad, 4.4.1964); richtlijn n° 64/221/E.E.G., van 25 februari 1964 voor de coördinatie van de voor vreemdelingen geldende bijzondere maatregelen ten aanzien van verplaatsing en verblijf, die gerechtvaardigd zijn uit hoofde van de openbare orde, de openbare veiligheid en de volksgezondheid (Publikatieblad, 4.4.1964).

(38) Vranckx A., Minister van Justitie, rede, XXIe inter-universitair rechtscongres, R.W. 1968-1969, 1358.

(39) Wet van 30 juni 1960 (B.S. 12 augustus 1960); Volgens de huidige wetgeving moeten de aan visumplicht onderworpen vreemdelingen met verblijfsvergunning in Benelux een «terugkeervisum» verkrijgen om uit de aan Benelux vreemde landen terug toegang tot de Beneluxlanden te krijgen, na een afwezigheid.

(40) Zie n° 14.

(41) Deze bepaling is ontleend aan het K.B. van 21 december 1965, art. 3, laatste alinea.

(42) Zie n° 14, c. - al de verdragen de afschaffing van het visum meebrengen.

(43) K.B. van 21 december 1965, art. 1.

(44) Art. 8.

(45) Art. 11; 45.

(46) Art. 12.

(47) Art. 44.

(48) Wet van 17 december 1963 (B.S. 26 mei 1965).

(49) Art. 128 Grondwet.

(50) Zie K.B. van 21 december 1965, art. 16.

(51) Art. 3, 1^e van de wet van 28 maart 1952.

(52) 28.627 gevallen in 1970 (cijfers van de Administratie-vreemdelingenpolitie).

(53) Zie n° 15.

(54) Art. 10 van de wet van 30 juni 1960 (Benelux-overeenkomst over de grenzencontrole).

(55) Verwilghen, M., o.c., blz. 353 en vlg.

(56) Art. 5 van de overeenkomst.

(57) Thans heeft de grenspolitie administratieve onder-richtingen die criteria bepalen om over de bestaansmiddelen te oordelen: de controle op de bestaansmiddelen wordt alleen uitgeoefend indien de ambtenaren, belast met de grenscontrole zulks, gelet op het voorkomen of de gedragingen van de vreemdeling, nodig achten. Het onderzoek loopt over het bezitten van voldoende geld om de terugreis en om de verblijfskosten te betalen.

(58) Pulicatieblad van 4.4.1964: A. Ziekten en gebreken die een gevaar voor de volksgezondheid kunnen opleveren: Besmettelijke, door infectie of parasieten tweegebrachte ziekten en gebreken: — tot quarantaine aanleiding gevende ziekten en gebreken, vermeld in het Internationaal Gezondheidsreglement n° 2, van 25 mei 1951, van de Wereldgezondheidsorganisatie; — longtuberculose, open of slepende; — syfilis; — andere besmettelijke, door infectie of parasieten tweegebrachte ziekten en gebreken. — B. Ziekten en gebreken die een gevaar voor de openbare orde of de openbare veiligheid kunnen opleveren: 1. Verslaaftheid aan vergiften; 2. Duidelijke toestand van psychose, gepaard gaande met opwinding, delirium, hallucinaties of verwardheid, alsmede ernstige geestelijke afwijkingen.

(59) Art. 21 Grondwet.

(60) Art. 9 van de wet van 23 december 1946 houdend inrichting van de Raad van State, Reeds nu kan het niet-naleven van de wettelijke voorschriften bij het uitreiken van een bevel om het land te verlaten het beroep tot nietigverklaring voor gevolg hebben.

(61) Over de inrichting van rechtsmiddelen, zie verder n° 87.

(62) Action Solidarité Etrangers, dossier n° 1, blz. 26; idem, dossier n° 2, blz. 3 en 11.

(63) Verwilghen, M., o.c., p. 387.

(64) Bv. artt. 55 en 56 verdrag tot instelling van de Benelux, de Economische Unie en het verdrag tot instelling van de Europese Economische Gemeenschap.

(65) Het is op grond van een K.B., getroffen ingevolge akkoorden met de betrokken landen, dat de vreemdelingen van Zwitserse, Liechtensteinse, Zweedse, Noorse, Deense, IJslandse of Finse nationaliteit een recht op verblijf — zonder voorafgaande vergunning — verkrijgen, op voorwaarde, dat zij geen winstgevendende activiteit uitoefenen.

(66) Over de huidige toestand en het gebrek aan beveiliging van de familiebanden, zie Verwilghen, M., o.c., p. 409.

(67) K.B., n° 34, van 20 juli 1967 (B.S. 28 juli 1967).

(68) B.S., 21 februari 1967. Dit recht op vestiging van de E.G.-vreemdelingen, is thans het gevolg van de bepalingen van de wet van 1952, niet van Europese verordeningen of richtlijnen, zodat mag gezegd, dat in het voorontwerp dit recht op vestiging ook geen nieuwigheid is: zie n° 39 voor het recht op verblijf.

(69) Verwilghen, M., o.c., p. 391.

(70) Wet van 19 augustus 1955 (B.S., 19 augustus 1955).

(71) Sommige gemeenten tellen meer vreemdelingen dan Belgen.

(71 bis) Zie R.v.St. n° 13.279, van 17 december 1968 en noot in R.J.D.A., 1970, 13.

- (72) Zie art. 4, B, wet van 28 maart 1952.
 (73) Zie Verwilghen, M., o.c., blz. 402 en geciteerde arresten Righetto, Arresten R.v.St., n° 5.736; Cass., 9 juli 1956, Pas., 1956, 1, 1.263.
 (74) Art. 3, all. 1 en 2, wet van 28 maart 1952.
 (75) Deel van de thans in het ontwerp opgenomen gunstiger bepalingen zijn in feite «ontdekt» in de administratieve praktijk van de Vreemdelingenpolitie.
 (76) Zie Verwilghen, M., o.c., blzz. 413-419. Een waarborg vindt de vreemdeling evenwel in de artt. 147-157, S.W., dat de schending door openbare ambtenaren van rechten door de Grondwet gewaarborgd, bestraft.
 (77) Art. 3, 3° laatste al., van de wet van 28 maart 1952.
 (78) Art. 5 van de wet.
 (79) B.S., 12 februari 1970.
 (80) R.v.St., 10 juli 1961, Pas., 1962, IV, 123.
 (81) Parl. Doc., Kamer, zitting 1966-1967, n° 317, 5, verslag.
 (82) Parl. Doc., ibidem, n° 317, 3.
 (83) Zie de besluiten van het XXIe interuniversitair rechtscongres en n° 1 van deze studie; Huberlant, Ch., Les garanties de procedure et de recours actuellement accordées aux étrangers, Annales de Droit, XXX, n° 4, blz. 479.
 (84) Action Solidarité Etrangers, dossier n° 2, blz. 9; XXIe

Interuniversitair Congres, 1969; R.W., 1968-1969, 1.365; Rigaux, F., La nécessaire Modernisation du Droit des Etrangers, Annales de Droit, XXX, n° 4, blz. 299.

(85) Bij ministerieel besluit van 22 februari 1954 (B.S., 18 april 1954), heeft de minister van Buitenlandse Zaken aan de vertegenwoordiger in België van de Hoge Commissaris voor de vluchtelingen bedoelde bevoegdheid overgedragen (Trierstraat, 43, 1040 Brussel).

(86) Het protocol van New York, van 31 januari 1967, betreffende de status van vluchtelingen, werd goedgekeurd bij wet van 27 februari 1969 (B.S., 3 mei 1969); hierdoor wordt de internationale bescherming uitgebreid tot alle huidige en toekomstige vluchtelingen.

(87) Vergelijk art. 1 van het verdrag, goedgekeurd bij wet van 26 juni 1953 (B.S., 4 oktober 1953).

(88) Europees akkoord betreffende de afschaffing van visa van vluchtelingen getekend te Straatsburg, op 20 april 1959 (B.S., 2 juni 1961). Akkoord betreffende de afgifte van een reistitel aan de vluchtelingen, ondertekend te Londen, op 15 oktober 1946 (B.S., 14 januari 1946); enz...

(89) De huidige praktijk aanvaardt 15 dagen als interpretatie van het begrip «rechtstreeks». Deze termijn blijkt te kort te zijn.

RECHTSPRAAK

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 22 oktober 1971.

Wnd. voorzitter: M. A. de Vreese.

Raadsheren: MM. Ridder G. de Schaetzen (verslaggever),

J. Gerniers, A. Meeüs en J. Sury.

Eerste advocaat-generaal: M. P. Mahaux.

Advocaten: Mrs. P. Struye en J. Fally.

Verzekeringen. — Aansprakelijkheidsverzekering. — Gezinspolis. — «Huiskring». — Begrip.

In de gebruikelijke taal kunnen het begrip «huiskring» of huiselijke kring en het begrip gezin een verschillende betekenis hebben. Personen die niet samenwonen en geen deel uitmaken van een zelfde gezin kunnen, naar gelang de omstandigheden, niettemin deel uitmaken van een zelfde huiselijke kring.

Ten deze heeft de rechter kunnen beslissen met betrekking tot de verzekering van aansprakelijkheid voor schade teweeggebracht «door akte van persoonlijk beheer van de verzekerde of van een lid van haar huiskring», dat de zoon van de verzekerde, hoewel hij een afzonderlijk gezin uitmaakt en niet bestendig bij zijn moeder inwoont, moet beschouwd worden als deel uitmakende van de huiskring van zijn moeder, omdat hij tijdens de afwezigheid van zijn moeder toegang had tot het appartement van deze laatste, die hem de sleutel ervan had toevertrouwd.

N.V. Uranus t./ Biron e.a.

Gelet op het bestreden vonnis, op 29 september 1970 gewezen door de Rechtbank van eerste aanleg te Antwerpen;

Overwegende dat de voorziening beperkt is tot de beslissing waarbij de rechtbank over de door verweerster Vogelsang tegen eiseres ingestelde vordering tot tussenkomst en vrijwaring in eerste en laatste aanleg uitspraak doet;

Over het middel afgeleid uit de schending van de artikelen 1319 tot 1322 van het Burgerlijk Wetboek, de miskenning van de bewijskracht van de afdeling E, eerste lid, van de verzekeringspolis van 21 oktober 1966 tussen eiseres en verweerster Vogelsang gesloten onder nr.

U.846.981, en de schending van artikel 97 van de Grondwet,

doordat, na vastgesteld te hebben dat verweerster Vogelsang aansprakelijk was voor de waterschade veroorzaakt aan het appartementsgebouw van haar buurvrouw, Mevrouw Friling, en haar veroordeeld te hebben aan deze buurvrouw een schadevergoeding van 19.217 frank te betalen, en na eveneens vastgesteld te hebben: 1°) dat het water afkomstig was uit het appartementsgebouw van verweerster Vogelsang, meer bepaald, uit een openstaande kraan van een bidet waarvan de afloop gesloten was; 2°) dat op 7 juli 1968 (dag van het ongeval) verweerster Vogelsang afwezig was daar zij de vorige dag naar zee vertrokken was; 3°) dat verweerster Vogelsang de sleutel van haar appartement aan haar zoon Biron Marcel had toevertrouwd; 4°) dat deze zoon de namiddag van 6 juli 1968 in het appartement had doorgebracht samen met zijn minderjarige kinderen; 5°) dat het mogelijk is dat de kinderen de waterkraan hebben geopend; 6°) dat het ook mogelijk is dat verweerster Vogelsang vóór haar vertrek vergeten heeft de stop van de bidet uit te trekken en de kraan te sluiten; 7°) dat er dus twijfel bestaat over de vraag te weten of het schadegeval veroorzaakt werd door een fout van verweerster Vogelsang of door een fout van de kinderen van Biron Marcel; 8) dat de polis gesloten tussen eiseres en verweerster Vogelsang bedingt dat de gedekte schade moet teweeggebracht zijn «door bouwgebrek, onvoldoende onderhoud, akte van persoonlijk beheer van de verzekerde of van een lid van haar huiskring», het bestreden vonnis beslist dat eiseres gehouden was verweerster Vogelsang te waarborgen en te vrijwaren, om de reden dat het schadegeval te wijten was ofwel aan een daad van beheer van de verzekerde ofwel aan een daad van een lid van haar huiskring, en deze beslissing staat op de overweging dat Biron Marcel moet beschouwd worden als deel uitmakend van de huiskring van zijn moeder, omdat, hoewel hij een afzonderlijk gezin uitmaakte en niet bestendig bij zijn moeder inwoonde, hij tijdens haar afwezigheid vrije toegang had tot haar appartement en dat zij hem de sleutel ervan had toevertrouwd,

terwijl, eerste onderdeel, deze interpretatie van de woorden «lid van de huiskring», die in de polis voorkomen, onverenigbaar is met de normale en gebruikelijke betekenis van deze woorden (miskening van de bewijskracht van de polis en schending van de artikelen 1319 tot 1322 van het Burgerlijk Wetboek);

tweede onderdeel, het intrinsiek tegenstrijdig is enerzijds vast te stellen dat Biron Marcel niet bestendig bij zijn moeder inwoonde en een afzonderlijk gezin uitmaakte, en anderzijds te beslissen dat hij als een lid van haar huiskring moet worden beschouwd (schending van artikel 97 van de Grondwet):

Overwegende dat in de gebruikelijke taal het begrip « huiskring » of huiselijke kring en het begrip gezin een verschillende betekenis kunnen hebben; dat personen die niet samenwonen en geen deel uitmaken van eenzelfde gezin, naar gelang de omstandigheden, niettemin kunnen deel uitmaken van eenzelfde huiselijke kring;

Dat derhalve de rechter, zonder tegenstrijdigheid en zonder miskennen van de bewijskracht van de in het middel bedoelde verzekeringspolis, heeft kunnen beslissen dat, ten deze, de zoon van verweerster Vogelsang, « hoewel hij een afzonderlijk gezin uitmaakt en niet bestendig bij zijn moeder inwoont, moet beschouwd worden als deel uitmakende van de huiskring van zijn moeder, omdat hij, tijdens de afwezigheid van zijn moeder..., vrije toegang had tot het appartement van deze laatste, die hem de sleutel ervan had toevertrouwd »;

Dat het middel feitelijke grondslag mist;

En overwegende dat het verwerpen van de voorziening elk belang ontnemt aan de eis tot bindendverklaring gericht tegen de partijen Biron-Gilman, zodat die eis niet ontvankelijk is;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening en de eis tot bindendverklaring;

Veroordeelt eiseres in de kosten.

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 22 oktober 1971.

Wvd. voorzitter: M. A. de Vreese.

Raadsheren: MM. G. de Schaetzen, J. Gerniers (verslaggever), A. Meeus en J. Sury.

Eerste advocaat-generaal: M. P. Mahaux.

Advocaten: Mrs. A. Houtekier en A. Bayart.

- 1. Verzekeringen. — Motorrijtuigen. — Vervangingsvoertuig. — Verzekering verplicht. — Oorspronkelijk verzekerd voertuig tijdelijk onbruikbaar. — Uitbreiding van de dekking tot het vervangingsvoertuig. — Omvang.**
2. Rechterlijke organisatie. — Gerechtelijke ambten. — Onverenigbaarheden. — Art. 292, lid 2, Ger. Wb. — Draagwijdte.

- 1. De eigenaar van een vervangingsvoertuig die dit voertuig in het verkeer brengt of laat brengen, is verplicht zijn burgerrechtelijke aansprakelijkheid te dekken door een verzekering die aan de bepalingen van de wet van 1 juli 1956 beantwoordt.**

In principe is de verzekeraar van het oorspronkelijk verzekerde voertuig dat tijdelijk onbruikbaar is, geen dekking verschuldigd voor het vervangingsvoertuig. Zo hij erin toestemt de wettelijk verplichte dekking op bijkomende wijze tot dit voertuig uit te breiden, staat het hem vrij deze dekking te beperken.

Ten deze sloot de verzekeraar de verzekering van het vervangingsvoertuig uit voor het geval dat de verzekeringnemer, zijn echtgenote en zijn kinderen geen eigen aansprakelijkheid als bestuurder noch

enige aansprakelijkheid als meesters of aanstellers van de bestuurder oplepen.

- 2. Een substituut procureur des Konings was in de tegen eiser tot cassatie vroeger voor het strafgerecht ingestelde vervolging tussengekomen; als raadsheer in het Hof van Beroep maakte hij deel uit van de zetel die over het onderhavig burgerlijk geschil in hoger beroep heeft uitspraak gedaan.**

Krachtens art. 292, lid 2, Ger. Wb. mag een magistraat in een zelfde zaak niet achtereenvolgens optreden als vervolgende partij en als lid van de zetel. Maar de onderhavige zaak, hoewel op de vroegere strafrechtelijke vervolging ten laste van eiser steunend, is niet dezelfde als die strafzaak.

Decamp t./ Jacops en N.V. Minerve.

Gelet op het bestreden arrest, op 9 april 1970 door het Hof van beroep te Luik gewezen;

Overwegende dat ondermeer uit het proces-verbaal van de terechtzitting blijkt dat het bij verschrijving is dat het bestreden arrest vermeldt dat het op 9 september 1970 werd uitgesproken;

- 1. In zover de voorziening gericht is tegen Jacops Jozef:**

Over de grond van niet-ontvankelijkheid door het openbaar ministerie aangevoerd, overeenkomstig artikel 1097 van het Gerechtelijk Wetboek ter kennis gebracht, en hieruit afgeleid dat de voorgestelde middelen geen grief aanvoeren tegen de beslissing gewezen over de door Jacops tegen Decamp ingediende vordering;

Overwegende dat de voorgestelde middelen geen enkele grief aanvoeren tegen de over voormelde vordering gewezen beslissing;

Dat derhalve de voorziening, wat die beslissing betreft, niet ontvankelijk is;

- II. In zover de voorziening gericht is tegen de naamloze vennootschap « Minerve »:**

Over het eerste middel, afgeleid uit de schending van de artikelen 1, 2, 3, 4, 6, 11, 13 van de wet van 1 juli 1956 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen, 6, 1131, 1319, 1320 en 1322 van het Burgerlijk Wetboek en 97 van de Grondwet,

doordat het bestreden arrest de vordering van eiser tot waarborg, vrijwaring en bindendverklaring verwerpt om de redenen « dat, tot beoordeling van deze vordering, de volgende feitelijke omstandigheden in acht behoren genomen te worden: op grond van een contract genummerd 481.490, verzekert de naamloze vennootschap « Minerve » het voertuig Buick van een genaamde Lisabeth; dit voertuig verkeert in defekte toestand en hierop wordt aan Lisabeth, door zijn vennoot Ruymen, dezes persoonlijke wagen Mercedes in bruikleen gegeven; het was met deze laatste wagen, door Decamp bestuurd, dat het schadeverwekkend feit ontstond; dat de door Decamp verdedigde stelling erin bestaat te beweren dat de Mercedes het vervangingsvoertuig van de Buick van Lisabeth is geworden, zodat de verzekeringsmaatschappij dekking verschuldigd is voor hetgeen de schade betreft toegebracht door het gebruik van gezegde wagen; dat de verzekeraar daartegen het artikel 4, 1°, van de polis inroept, luidens hetwelk, ingeval het verzekerd voertuig tijdelijk onbruikbaar wordt, de dekking van het contract ten voordele van een motorvoertuig dat aan een derde toebehoort zich enkel uitstrekt « ten voordele van de verzekeringnemer alsmede van diens echtgenoot en kinderen..., als bestuurder of als burgerrechtelijk aansprakelijk voor de bestuurder »; dat, nu ten deze vaststaat, enerzijds, dat

het hier wel degelijk gaat om een voertuig toebehorend aan een ander dan aan de verzekerde Lisabeth en waarvan tevens gebruik gemaakt werd binnen de kalendermaand in de polis bepaald, en anderzijds, dat noch de verzekeringnemer noch zijn echtgenote of kinderen enige persoonlijke burgerrechtelijke aansprakelijkheid hebben opgelopen, het van belang is te onderzoeken of Lisabeth ten aanzien van appellant (hier eiser) enige burgerrechtelijke aansprakelijkheid droeg: dat inderdaad uit geen enkel element van het geding kan afgeleid worden dat tussen de verzekeringnemer en de verzekeraar enige afwijking op de hoger aangehaalde clausele werd bepaald; dat deze aansprakelijkheid geen andere kan zijn dan die, opgelegd aan de meesters en de aanstellers, voor de schade door hun dienstboden en aangestelden veroorzaakt in de bediening waartoe zij hen gebezigd hebben (artikel 1384, lid 3, van het Burgerlijk Wetboek);

terwijl, eerste onderdeel, 1) de verzekering de burgerrechtelijke aansprakelijkheid moet dekken van iedere houder of bestuurder van het verzekerde motorrijtuig behalve van hen die er zich meester van gemaakt hebben door diefstal of geweld, en eiser het voertuig bestuurde met het akkoord van de eigenaar ervan (schending van de artikelen 1, 2, 3 en 4 van de wet van 1 juli 1956); 2) het voertuig Mercedes, ter vervanging van het verzekerde voertuig Buick gebruikt, eveneens verzekerd was krachtens de polis en deze de aansprakelijkheid van de geleider of bestuurder van het voertuig tegenover derden niet wettelijk uit de verzekering kon uitsluiten en dit beding in geen geval aan derden, slachtoffers, kon tegengesteld worden (schending van artikelen 6, 11, 13 van de wet van 1 juli 1956, 6 en 1131 van het Burgerlijk Wetboek);

tweede onderdeel, 1) de bewoordingen van artikel 4, 1°, van de tussen Lisabeth en de naamloze vennootschap «Minerve» gesloten polis, de dekking van de aansprakelijkheid van de houder of bestuurder van het verzekerde voertuig, die dit voertuig zonder geweld of diefstal heeft verkregen, hoegenaamd niet uitsluit, wanneer dit voertuig ter vervanging van het oorspronkelijk verzekerd voertuig gebruikt wordt (schending van de artikelen 1319, 1320 en 1322 van het Burgerlijk Wetboek);

2) het arrest, door te beschouwen dat uit geen enkel element van het geding kan afgeleid worden dat tussen de verzekeringnemer en de verzekeraar enige afwijking op de hoger aangehaalde clausele werd bepaald, de bewijskracht van de conclusie van eiser miskent, waarin deze staande hield dat de verzekeringnemer Lisabeth «zijn» verzekeringsmaatschappij, dus geïntimeerde Minerve, voorafgaandelijk had gevraagd of dit vervangingsvoertuig door zijn polis gedekt was, waarop hem bevestigend werd geantwoord onder de enkele voorwaarde dat de paardekracht niet overschreden werd, zonder dat er sprake van was wie wel en wie niet mocht sturen; dat om die reden Lisabeth zowel zelf het kwestieuze voertuig Mercedes bestuurde als hij dit, zoals ten deze, liet besturen door appellant;

3) het arrest niet antwoordt op de regelmatig door eiser genomen conclusie waarin deze staande hield «dat immers noch uit de wet van 1 juli 1956 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering, noch uit de algemene en/of bijzondere polisvoorwaarden spruit dat het voorrecht van dekking, voor een tijdelijk vervangingsvoertuig, zou afhankelijk zijn van het persoonlijk besturen door de verzekeringnemer; dat deze clausele nergens weer te vinden is en het beroepen vonnis ten onrechte meent te moeten zoeken naar een op het ogenblik der feiten voor appellant burgerrechtelijk aansprakelijk persoon; dat de bewuste polisvoorwaarden vervat in artikel 4 van het modelcontract gelezen dienen te worden in hun juiste context en volgorde; dat alzo vaststaat dat de dekking zich uitbreidt tot de burgerrechtelijke aansprakelijk-

heid van de echtgenoot van de verzekeringnemer en diens inwonende kinderen of van de personen voor wie de verzekeringnemer burgerrechtelijk aansprakelijk zou zijn (artikel 4, 1°); dat zulks evenzeer vaststaat (zie littera a van genoemd artikel 4, 1°) voor de verzekeringnemer van een motorrijtuig dat aan een derde toebehoort en het zijne vervangt; dat er dus en uitbreiding is zowel voor de familieleden of aangestelden van de eigenlijke verzekeringnemer, als in geval van vervangingsvoertuig, zonder dat voor dit laatste gezegd wordt wie dit mag besturen» (schending van artikel 97 van de Grondwet);

Wat het eerste onderdeel betreft:

Overwegende dat de eigenaar van een vervangingsvoertuig die dit voertuig in het verkeer brengt of laat brengen, krachtens de artikelen 2 en 3 van de wet van 1 juli 1956, verplicht is zijn burgerrechtelijke aansprakelijkheid te dekken door een verzekering welke aan de bepalingen van deze wet beantwoordt;

Overwegende dat de verzekeraar van het oorspronkelijk verzekerd voertuig dat tijdelijk onbruikbaar is, in principe, geen dekking verschuldigd is voor het vervangingsvoertuig; dat, zo de verzekeraar erin toestemt de wettelijke verplichte dekking op bijkomende wijze tot dit voertuig uit te breiden, het hem vrijstaat deze dekking te beperken;

Dat, in zover het onderdeel de schending van de artikelen 1 tot 4 van de wet van 1 juli 1956 aanvoert, het naar recht faalt;

Dat, in zover het onderdeel aanvoert dat de beperkingen betreffende de verzekering van het vervangingsvoertuig niet aan de derde benadeelde kunnen worden tegengesteld, het bij gebrek aan belang niet ontvanke-lijk is, daar het arrest geen uitspraak doet over een vordering van een derde benadeelde;

Wat het tweede onderdeel betreft:

Overwegende dat het arrest art. 4, 1°, van de tussen de eigenaar van het oorspronkelijk verzekerd voertuig en de naamloze vennootschap Minerve gesloten verzekeringscontract samenvat als volgt: «in geval het verzekerd voertuig tijdelijk onbruikbaar wordt, strekt de dekking van het contract ten voordele van een motorvoertuig dat aan een derde toebehoort zich enkel uit ten voordele van de verzekeringnemer alsmede van diens echtgenoot en kinderen... als bestuurder of als aansprakelijk voor de bestuurder»;

Overwegende dat deze samenvatting volledig strookt met de door de partijen weergegeven tekst van bedoeld artikel, welke luidt als volgt: «De werking van dit contract strekt zich uit, zonder dat hiervoor een verklaring vereist weze, tot de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de verzekeringnemer alsmede van diens echtgenoot en kinderen, indien deze bij hem inwonen en de wettelijke leeftijd om een motorrijtuig te besturen bereikt hebben, in hun hoedanigheid van bestuurder of van burgerrechtelijk aansprakelijke voor de bestuurder: a) van een motorrijtuig dat aan een derde toebehoort en tot hetzelfde gebruik bestemd is als het omschreven motorrijtuig, indien dat motorrijtuig gedurende niet langer dan een maand, dag op dag, het omschreven motorrijtuig, dat om welke reden ook tijdelijk onbruikbaar zou zijn, vervangt»;

Overwegende dat, door die clausele te interpreteren in die zin dat zij de verzekering van het vervangingsvoertuig uitsluit, in geval de verzekeringnemer, zijn echtgenote en kinderen geen eigen persoonlijke aansprakelijkheid als bestuurder, noch enige aansprakelijkheid als meesters of aanstellers van de bestuurder hebben opgelopen, het arrest van deze clausele een uitleg geeft die met de termen ervan niet onverenigbaar is;

Dat, in zover het onderdeel de miskenning van de bewijskracht van het verzekeringscontract aanvoert, het feitelijke grondslag mist;

Overwegende dat, in zover het onderdeel verder aanvoert dat het arrest de bewijskracht miskent van de conclusie van eiser betreffende het bedingen van een afwijking op bedoelde clause, het, bij gebrek aan vermelding van enige wettelijke bepaling die zou geschonden zijn, niet ontvankelijk is;

Overwegende dat het arrest de onder 3) vermelde conclusie passend beantwoordt door te beslissen dat, luidens artikel 4, 1°, van de polis, ingeval het verzekerd voertuig tijdelijk onbruikbaar wordt, de dekking van het contract ten voordele van een motorrijtuig dat aan een derde toebehoort zich enkel uitstrekt ten voordele van de verzekeringnemer, alsmede diens echtgenoot en kinderen... als bestuurder of als burgerrechtelijk aansprakelijke voor de bestuurder;

Dat deze laatste grief feitelijke grondslag mist;

Dat het middel niet kan worden aangenomen;

Over het tweede middel, afgeleid uit de schending van artikel 292 van het Gerechtelijk Wetboek,

doordat het bestreden arrest uitgesproken werd door de vijfde Kamer van het Hof van beroep te Luik, samengesteld uit de heren Ulrix, voorzitter, Alsteens en Weyens, raadsheeren,

terwijl raadsheer Weyens vroeger van deze zaak heeft kennis genomen bij het uitoefenen van een ander rechterlijk ambt, namelijk in zijn hoedanigheid van substituut-procureur des Konings te Hasselt, en hij onder meer in deze hoedanigheid op 4 oktober 1966 onder notitie 163/V/66 een brief heeft geschreven aan de verzekeringsmaatschappij «Minerve» betreffende de gebeurlijke verzekering van Decamp en van Lisabeth, zodat het arrest de in het middel aangeduide wetsbepaling schendt en derhalve nietig is;

Overwegende dat uit de stukken van de rechtspleging blijkt dat de heer Weyens, alsdan substituut procureur des Konings te Hasselt, in de tegen eiser voor het strafrecht ingestelde vervolging is tussengekomen;

Dat, later benoemd tot raadsheer in het Hof van beroep te Luik, dezelfde magistraat, in deze laatste hoedanigheid, deel uitgemaakt heeft van de zetel welke over het huidig burgerlijk geschil in hoger beroep uitspraak heeft gedaan;

Overwegende dat, zo krachtens artikel 292, lid 2, van het Gerechtelijk Wetboek, een magistraat, in eenzelfde zaak, niet achtereenvolgens mag optreden als vervolgende partij en als lid van de zetel, de huidige zaak, hoewel op de vroegere strafrechtelijke vervolging ten laste van eiser gesteund, niet dezelfde is als die strafzaak;

Dat het middel naar recht faalt;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt eiser in de kosten.

NOOT. — Zie voor de analyse van art. 4 van de modelpolis: Kluwers Verzekeringshandboek, Tw. Motorrijtuigenverzekering, blz. 31.

HOF VAN CASSATIE

1e Kamer. — 5 november 1971.

Afdelingsvoorzitter: M. A. Wauters.

Raadsheeren: MM. A. de Vreese, J. Gerniers,

A. Meeüs (verslaggever) en J. Sury.

Advocaat-general: M. E. Krings.

Advocaten: Mrs. A. Bayart en P. Struye.

Verzekeringen. — Motorrijtuigen. — Verkeer. — Begrip. — Tractor die werkende rooimachine trekt.

Bij een draaiende beweging van een tractor, die een in werking zijnde rooimachine op het veld trok, werd iemand door de machine geraakt. De rechter heeft geoordeeld dat de tractor louter in werking was om de machine de aardappels te doen rooien, niet om de beweging ervan op het veld, buiten haar rooifunctie om, te verzorgen.

Nu de rechter beslist, op grond van de vaststellingen die hij in feite en derhalve soeverein doet, dat de bewegingen en verplaatsingen die de tractor en de gesleepte rooimachine op het ogenblik van het ongeval deden, loutere bedrijfsverrichtingen uitmaakten, leidt hij hieruit wettelijk af dat een dergelijke opstelling van de tractor vreemd is aan het verkeer in de zin van art. 2, § 1 van de wet van 1 juli 1956 en dat het hierbij ontstane risico buiten de risico's valt die door de verplichte aansprakelijkheidsverzekering overeenkomstig vermelde wet dienen te worden gedekt.

Vercauteren-Colman t./ N.V. Royale Belge.

Gelet op het bestreden arrest, op 31 oktober 1969 door het Hof van beroep te Gent gewezen;

Over het middel afgeleid uit de schending van de artikelen 97 van de Grondwet, 1319, 1320, 1322 van het Burgerlijk Wetboek, 1, 2, paragraaf 1, 3, 4, paragraaf 2, en 21 van de wet van 1 juli 1956 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen;

doordat, na vastgesteld te hebben dat, voor de traktor waardoor de door de eisers geleden schade veroorzaakt werd, de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de eigenaar verzekerd was overeenkomstig voormelde wet van 1 juli 1956 ingevolge de met verweerster gesloten polis, dat de verzekeringsovereenkomst met verweerster bepaalde dat dekking verleend werd voor de schade veroorzaakt door de traktor, ook indien de schade voortvloeit uit het trekken van landbouwwerktuigen, doch enkel voor zover de traktor gebruikt werd voor het verkeer, met uitsluiting van de schade voortvloeiend uit de werking van het voertuig als machinewerktuig en uit het leveren van drijfkracht aan andere tuigen, en dat het ongeval zich voordeed door het feit dat de eigenaar van de traktor aardappelen rooide met zijn rooimachine die bij middel van een ketting getrokken werd door de traktor, dat eiseres op het veld, aan het eind van een voor, op de eigenaar van de traktor wachtte om iets met hem te bespreken, en dat gezegde eigenaar aldaar naar links afdraaide, op dergelijke wijze echter dat de rooimachine verder rechts uitkwam dan de traktor en met het draaiende wiel dat aan de rechterzijde uitstak het rechterbeen van eiseres raakte, het bestreden arrest beslist dat de vordering, welke de eisers tegen verweerster hadden ingesteld op grond van voormelde wet van 1 juli 1956, ongegrond was, en het middel verwerpt waardoor de eisers in hun conclusie voor het Hof van beroep hadden laten gelden dat het ongeval niet een gevolg was van een specifiek gebruik van de landbouwmachine, maar wel van een draaiende beweging van de landbouwmachine welke veroorzaakt was door het feit dat de traktor zelf een draaiende

VLAAMSE JURISTEN,

ABONNEERT U OP
RECHTSKUNDIG WEEKBLAD

beweging uitvoerde, en doordat het arrest zijn beslissing steunt op de beschouwing dat de traktor op het ogenblik van het ongeval de rooimachine trok doch louter in werking was om die machine toe te laten aardappelen te rooien en geenszins om de beweging van die machine op het veld, buiten haar rooifunctie om, te verzorgen, dat de schade veroorzaakt door het gebruik van de traktor bij het trekken van de landbouwwerktuigen in het verkeer op het veld, buiten de verzorging om van die specifieke functie van die werktuigen, door verweerster gedekt was, doch dat het litigieuze ongeval niet samenhang met het verkeer van de traktor op het veld ;

terwijl, eerste onderdeel, nu de eigenaar van de traktor verzekerd was overeenkomstig de bepalingen van voormelde wet van 1 juli 1956 en meer bepaald overeenkomstig de bepalingen van de artikelen 1, 2, paragraaf 1, 3, 4, paragraaf 2, en 21 van die wet, verweerster de schade dekte veroorzaakt door het verkeer op het veld van de traktor en van de gesleepte machine, ook indien dit verkeer gepaard ging met en noodzakelijk was voor de specifieke werking van de gesleepte rooimachine ;

tweede onderdeel, nu de met verweerster afgesloten polis bepaalde dat de schade voortspruitende uit het trekken van landbouwwerktuigen door de traktor, gedekt was, doch enkel voor zover de traktor gebruikt werd voor het verkeer, met uitsluiting van de schade voortspruitende uit de werking van het voertuig als machinewerktuig en uit het leveren van drijfkracht aan andere tuigen, het litigieuze ongeval door de polis gedekt was, daar uit de vaststellingen van het arrest blijkt dat de traktor zelf niet als machinewerktuig werkte, en dat hij niet gebruikt werd om drijfkracht aan de rooimachine te geven doch alleen om de rooimachine te trekken, zodat het arrest de bewijskracht miskent welke door de artikelen 1319, 1320 en 1322 van het Burgerlijk Wetboek aan voormelde met verweerster afgesloten polis gehecht wordt ;

derde onderdeel, het tegenstrijdig is enerzijds te constateren dat de met verweerster afgesloten polis de in het tweede onderdeel van dit middel vermelde bedingen bevatte, en dat het ongeval zich voordeed in de omstandigheden in gezegd onderdeel vermeld, en anderzijds te beslissen dat het ongeval door verweerster niet gedekt was, welke tegenstrijdigheid in de motivering van het arrest gelijk staat met een gebrek aan de door artikel 97 van de Grondwet vereiste motivering ;

vierde onderdeel, het minstens tegenstrijdig is enerzijds te constateren dat het ongeval zich voordeed toen de traktor en de rooimachine, aan het einde van een voor gekomen, links afdraaiden, en anderzijds te beslissen dat het ongeval geen verband hield met het verkeer van de traktor op het veld maar dat op het ogenblik van het ongeval de traktor louter in werking was om aan de machine toe te laten aardappelen te rooien, en geenszins om de beweging van die machine op het veld, buiten haar rooifunctie om, te verzorgen, welke tegenstrijdigheid in de motivering van het bestreden arrest gelijk staat met een gebrek aan de door artikel 97 van de Grondwet vereiste motivering ;

Wat het eerste onderdeel betreft :

Overwegende dat het arrest vaststelt dat de traktor, die door verweerster verzekerd was overeenkomstig de wet van 1 juli 1956 betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen, op het ogenblik van het ongeval een in werking zijnde rooimachine op het veld trok en dat het ongeval geschiedde bij een draaiende beweging van de traktor zodat eiseres door de getrokken rooimachine werd geraakt ;

Dat het arrest erop wijst « dat de traktor op het ogenblik van het ongeval de rooimachine trok, doch louter in werking was om die machine toe te laten aardappelen te rooien, geenszins om de beweging van die machine op het veld, buiten haar rooifunctie om, te verzorgen » en dat de opstel-

ling van de traktor geschiedde voor de uitsluitende werking ervan als machinewerktuig en vreemd was aan het verkeer, zodat het ongeval een bedrijfsongeval uitmaakt dat buiten de risico's valt die door de verplichte aansprakelijkheidsverzekering overeenkomstig de wet van 1 juli 1956 dienen te worden gedekt ;

Overwegende dat, nu het arrest beslist, op grond van de vaststellingen die het in feite en derhalve soeverein doet, dat de bewegingen en verplaatsingen die de traktor en de gesleepte rooimachine op het ogenblik van het ongeval deden, loutere bedrijfsverrichtingen uitmaakten, het hieruit wettelijk afleidt dat dergelijke opstelling van de traktor vreemd is aan het verkeer in de zin van artikel 2, paragraaf 1, van de wet van 1 juli 1956, en dat het daarbij ontstane risico buiten de risico's valt die door de verplichte aansprakelijkheidsverzekering overeenkomstig vermelde wet dienen te worden gedekt ;

Dat dit onderdeel naar recht faalt ;

Wat het tweede onderdeel betreft :

Overwegende dat, na erop gewezen te hebben dat luidens de met verweerster gesloten polis de schade gedekt is voortspruitend uit het trekken van landbouwwerktuigen door de traktor, doch enkel voor zover de traktor gebruikt wordt voor het verkeer, met uitsluiting van de schade voortspruitend uit de werking van het voertuig als machinewerktuig en uit het leveren van drijfkracht aan andere tuigen, het arrest beslist dat de traktor op het ogenblik van het ongeval uitsluitend als machinewerktuig gebruikt werd en dat de schade derhalve niet gedekt is door de polis ; dat het arrest aldus van de polis geen uitlegging geeft die met de termen ervan onverenigbaar is ;

Dat dit onderdeel feitelijke grondslag mist ;

Wat het derde onderdeel betreft :

Overwegende dat uit het antwoord op de eerste twee onderdelen blijkt dat het arrest zonder tegenstrijdigheid heeft kunnen beslissen dat de schade door de polis niet gedekt is ;

Dat dit onderdeel feitelijke grondslag mist ;

Wat het vierde onderdeel betreft :

Overwegende dat, na er aan herinnerd te hebben dat het ongeval geschiedde toen de traktor en de rooimachine aan het einde van een voor links afdraaiden, het arrest vaststelt dat, op het ogenblik van het ongeval, de traktor louter in werking was om die machine toe te laten aardappelen te rooien en geenszins om de beweging van die machine op het veld, buiten haar rooifunctie om, te verzorgen, en dat het ongeval geen verband houdt met het verkeer van de traktor op het veld doch met de werking van de traktor als hulpmiddel bij het inwerkingbrengen van de rooimachine in haar exploitatiefunctie ten behoeve van het bedrijf ;

Overwegende dat deze vaststellingen niet tegenstrijdig zijn en dat dit onderdeel feitelijke grondslag mist ;

Om die redenen,

Verwerpt de voorziening ;

Veroordeelt de eisers in de kosten.

NOOT. — Vorenstaand arrest verwerpt het cassatieberoep tegen Hof Gent, 31 oktober 1969, Bull. Ass., 1970, 259. — Zie ook de door S. Fredericq geciteerde rechtspraak in T.P.R. 1969, 297, nr. 75.

HOF VAN BEROEP TE GENT

3e Kamer. — 7 oktober 1971.

Voorzitter : M. W. Van Malleghem (verslaggever).
Raadsheren : MM. G. Verhegge en A. Dujardin.
Eerste-advocaat-generaal : M. C.J. Vanhoudt.

Herhaling. — Openbare dronkenschap.

De termijn van één jaar sinds de eerste veroordeling is niet te berekenen vanaf de datum van de uitspraak van deze beslissing, maar vanaf de dag dat deze veroordeling in kracht van gewijsde is gegaan.

O.M. t./ Br.

(.....)

Overwegende dat de beklaagde, Br., alhoewel behoorlijk gedagvaard, ter terechtzitting niet is verschenen ;

Overwegende dat het Openbaar Ministerie tijdig en in rechtsgeldige vorm hoger beroep heeft ingesteld ;

Overwegende dat door het onderzoek en bij de behandeling van de zaak vóór het Hof, de telastelegging E in hoofde van de beklaagde bewezen is gebleven ; dat tevens, in strijd met wat de eerste rechter heeft beslist, de staat van herhaling zoals nader omschreven in de oorspronkelijke dagvaarding, wat voormeld feit E betreft, bewezen is gebleken, aangezien er geen jaar verstreken was op 14 juni 1971, *sinds het vonnis van de correctionele rechtbank te Dendermonde dd. 11 juni 1970* — bij hetwelk beklaagde veroordeeld werd uit hoofde van openbare dronkenschap — *in kracht van gewijsde was gegaan* (arrest van het Hof van Cassatie, Pas. 1967 - deel I, blz. 728 - kol. 2) ;

Overwegende dat de hierna bepaalde straf als een gepaste beteugeling zal gelden voor het feit E, zoals thans tegen beklaagde aangehouden ;

Om deze redenen,

Het Hof,

(.....)

Ontvangt het hoger beroep en erover beslissende :

Doet het aangevochten vonnis *teniet* waar het beslist heeft opens het fefit E lastens de beklaagde ; opnieuw wijzende dienaangaande met eenparige stemmen :

Verklaart de beklaagde schuldig aan het hem ten laste gelegde feit E, zich bevindende in staat van herhaling zoals hoger omschreven, en veroordeelt hem uit dien hoofde tot een geldboete van 26 frank, verhoogd met 290 deciem, aldus gebracht op 780 frank ;

Beveelt

NOOT. — Het onderhavige arrest strookt met de sedert meer dan honderd jaar gevestigde rechtspraak (Cass., 30 oktober 1833 ; Corr. Antwerpen, 27 februari 1849, B.J., 1849, 544 ; Luik, 4 december 1867, Pas., 1868, II, 42 ; Cass., 13 april 1885, Pas., 1885, I, 114 ; Cass., 3 januari 1955, Pas., 1955, I, 431 ; Cass., 13 februari 1967, Pas., 1967, I, 728) en de eensluidende rechtsleer (J. Nypels, *Le code pénal belge interprété*, (1867), art. 54, n° 1 ; J. Haus, *Principes généraux de droit pénal*, (1874), II, 144-145 ; L. Crahay, *Traité des contraventions de police*, 2° éd., n° 83, 85 en 86 ; G. Bel-tjens, *Code pénal*, art. 54, n° 1 en 5 ; J. Goedseels, *Commentaire du code pénal belge*, I, 423 ; J. Nypels en J. Servais, *Le code pénal belge interprété*, (1938), bl. 198-200 ; G. Schuind, *Traité pratique de droit criminel*, 3° éd., I, 122 ; J. Simon, *Handboek van het Belgisch strafrecht*, 2° uitg., bl. 200 ; R.P.D.B., Tw. *Infracties et répression en général*,

n° 397 ; M. Van Balberghe, *De herhaling in het strafrecht*, bl. 709-710 in R.W., 1951-52 ; A. Marchal en J. Jaspar, *Traité théorique et pratique de droit criminel*, I, 141 ; C.J. Vanhoudt en W. Calewaert, *Belgisch strafrecht*, II, 591-592).

Ook de parlementaire voorbereiding wijst in deze richting (*Ann. parl., Chambre*, 1849-50, bl. 1077 en 1850-51, bl. 2122).

A. Vandeplass.

KRIJGSRAAD TE GENT

2e Kamer. — 9 september 1971.

Voorzitter : Majoor E. Gielen.

Burgerlijk lid : M. E. Wuyts.

Openbaar ministerie : M. J. Pootemans.

Advocaten : Mrs. Jan Sevens en A. Rijckaert.

Overspel en onderhoud van bijzit. — Ontvankelijkheid van de klacht. — Van de openbare vordering. — Van de burgerlijke vordering. — Gegrontheid.

Bij onderhoud van bijzit is de medewerking of de medeplichtigheid van de klaagster geen grond van niet-van de strafvordering zou slechts in aanmerking komen ontvankelijkheid van de klacht.

Rechtsmisbruik als grond van niet-ontvankelijkheid, als het uitgaat van het openbaar ministerie of van de onderzoekende rechtsmacht.

De ontvankelijkheid van de strafvordering heeft noodzakelijk ten gevolge dat de beklaagde ontvankelijk is om zich burgerlijke partij te stellen. Maar ten deze bewijst zij niet enig nadeel geleden te hebben.

D. t./ B.

Op strafrechtelijk gebied :

Overwegende dat de telastelegging niet wordt betwist en bewezen is zoals omschreven ;

Overwegende dat de medewerking of de medeplichtigheid van de klaagster de onontvankelijkheid van de klacht niet teweegbrengt (Schuind, blz. 275 ; Constant, deel II, nr. 816 en de A.P.R., trefwoord « Overspel en onderhoud van bijzit », nr. 153 en 154) ;

Dat het overspel en onderhoud van bijzit openbare misdrijven zijn kan bezwaarlijk betwist worden nu het belang van de maatschappij de instandhouding van het gezin, dat één harer fundamentele bestanddelen uitmaakt, nastreeft. Het feit dat de openbare vordering slechts voortgang kan vinden zolang de klacht wordt staande gehouden, brengt daaraan geen wijziging ;

Rechtsmisbruik kan anderzijds bezwaarlijk als niet ontvankelijkheid van de openbare vordering aangenomen worden, nu dit rechtsmisbruik zou dienen uit te gaan — niet van klaagster zoals voorgewend — maar van het openbaar ministerie of desgevallend van de onderzoekende rechtsmacht. Deze laatste omstandigheid is zeker terzake niet aanwezig (A.P.R., zelfde trefwoord, nr. 159) ;

Aangezien de feiten door de beklaagde gepleegd plaats vonden zowel vóór als na 9 januari 1970, datum van de inwerkingtreding van de wet van 22 december 1969, tot wijziging van de wet van 5 maart 1952, zodat de uit te spreken geldboete met 290 decimes dient te worden verhoogd ;

Aangezien er ten voordele van de beklaagde verzachtende omstandigheden bestaan, spruitende uit de afwezigheid ener vroegere zware correctionele veroordeling.

Op civielrechtelijk gebied :

De ontvankelijkheid van de openbare vordering heeft noodzakelijk voor gevolg dat degene die beweert benadeeld te zijn geweest door het ten laste gelegde misdrijf, dat bewezen wordt bevonden, ontvankelijk is zich burgerlijke partij te stellen tegen deze schuldig bevonden beklaagde ;

Overwegende nochtans dat de door de beklaagde aangehaalde feitelijkeheden en namelijk : dat de klagster haar medewerking zou hebben verleend bij de huisvestingsinstallaties van de beklaagde toen deze zich bij zijn bijzit ging vestigen, zelfs indien deze laatste de eigen zuster van klagster is, en deze laatste zekere nauwere genegenheidsbanden aanvaardde ten overstaan van de uit het onwettig gezin gesproten overspelige kinderen, niet worden betwist ;

Dat deze burgerlijke partij in deze omstandigheden zeker tekort schiet in haar bewijslast enig moreel leed te hebben ondervonden door het door haar aangeklaagde wanbedrijf, nu zij toch zeker gedurende verschillende jaren meer dan genoegzaam blijkt genomen te hebben met de door haar echtgenoot geschapen toestand.

INGEZONDEN

Naar aanleiding van het artikel van de hand van Prof. Henri Rolin, dat verscheen in het Rechtskundig Weekblad van 2 januari i.l. ontvingen wij van Prof. R. Senelle de hieronderstaande mededeling.

Ik heb met belangstelling kennis genomen van het artikel dat Minister van Staat prof. Henri Rolin in het Rechtskundig Weekblad van 2 januari jl. heeft laten verschijnen naar aanleiding van de publicatie van mijn standpunt wat betreft het principe van de onschendbaarheid van de wet in België in het nummer 5 van december jl.

Ik wens zeer kort de volgende opmerkingen te maken :

1. De vraag waarop ik een antwoord heb willen geven luidt niet « Heeft de internationale rechtsorde voorrang op de nationale rechtsorde ? » maar : « Welk orgaan is in België bij toepassing van onze grondwettelijke principes bevoegd om vast te stellen dat een Belgische wet strijdig is met de internationale rechtsorde en om aan die toestand een einde te maken ? » ;

2. Tot mijn spijt kan ik mij niet voegen bij het koor van de internationalisten die, het arrest van het Hof van Cassatie dd. 27 mei 1971 met een lofzang hebben begroet.

Prof. Rolin weerlegt geen enkel van de door mij aangevoerde argumenten. Mijn voornaamste argument wens ik te herhalen : het Europees recht wordt grotendeels gemaakt door de Europese Raad van Ministers, d.w.z. door een intergouvernementele vergadering welke geen waarachtig supranationaal lichaam is en door de Europese Commissie, welke uit niet-verkozen ambtenaren bestaat ; het gaat in casu uiteraard om handelingen van de Europese uitvoerende macht en niet van het Europees parlement.

Ook de voorbeelden door prof. Rolin ontleend aan het buitenlands staatsrecht zijn niet doorslaggevend. Hoe zou een Franse rechter de feitelijke naleving van een verdrag door een andere Staat kunnen controleren ? Hoe zou een Italiaanse of Duitse rechter de wetten werkelijk uitgaande van het Duitse bondsparlement kunnen toetsen aan het onvaste en zelfs vaak ongeschreven internationaal recht ?

Een rechter is niet representatief ; hem het toetsingsrecht verlenen over wetten goedgekeurd door een gekozen parlement zou afbreuk doen aan de meest elementaire regels van onze parlementaire democratie.

De grondwetgever heeft in 1971 uitdrukkelijk geweigerd een constitutioneel hof op te richten : zie verslag van de bevoegde Kamercommissie nr. 1026-3 dd. 30 juni 1971.

Nu wil het Hof van Cassatie zich opwerpen als een soort constitutioneel hof, terwijl vanaf het ontstaan van de Belgische Staat de rechterlijke macht steeds de soevereiniteit van de gekozen volksvertegenwoordiging heeft erkend.

In de wet van 3 juli 1971 werd het recht van het laatste woord voor het parlement nogmaals bevestigd (artikels 14, 15 en 20) : over de prejudiciële kwestie betreffende de strijdigheid tussen een wet en een decreet of tussen decreten wordt in laatste instantie door de Wetgevende Kamers beslist (ook als dergelijk prejudicieel geschil voor het Hof van Cassatie wordt opgeworpen).

Mijn besluit is duidelijk : alleen de wetgevende macht is bevoegd om de vraag te beantwoorden of een wet in strijd is met de internationale rechtsorde en om aan die toestand een einde te maken.

Met de meeste hoogachting,

Prof. Robert Senelle

TIJDSCHRIFTEN

Omnilegie, jaargang 1971 - nr. september-oktober.

Rechtspraak.

Tijdschrift voor Bestuurswetenschappen en Publiekrecht, jaargang 1971 - nr. 6.

Van Assche Walter, De grondwetgever van 24 december 1970 en het dilemma Preconstituante-Volkswil. — Van Impe Herman, Het Belgische Parlement als instelling - Rol en beeld. — J. Suetens, De afdeling Wetgeving van de Raad van State en de Grondwet, artikel 108. — F. Beirnaert, Gemeentewezen. — Rechtspraak. — Boekbesprekingen.

De Verzekeringswereld, jaargang 1972 - nr. 1.

J. Stasseyns - gegr. Verz. Recht en Ekon. Rechtspraak - Blijft de rechtspraak volharden in haar willekeur ? De begroting van de inkomstenschade geleden door de naastbestaanden bij het overlijden van het slachtoffer in het gemeen recht. — Dr. jur. J. Van de Rijck, De verantwoordelijkheidsverzekering, in het kader der aansprakelijkheidsverzekeringen. — Jaarverslag van de BVVO, ; geboekte premies directe verzekeringen in 1970 voor meer dan 43,5 miljard. — Evolutie van het inkasso in de voornaamste verzekeringstakken. — E.J. Reynders, Containers II. — De antwoordman, Brandverzekering - Afstand van verhaal. — Mecenaat Groep Assubel, Eerste Assubelprijs 1971. — De bijdrage van vijf universitaire teams aan de niertransplantatie. — Dr. jur. M. Vandeur, Lic. Verzekeringsrecht, Arbeidsongevallenwet en -verzekering. — Dr. jur. E. Bonten-Clémure, Betrekkingen met de buitenlandse in het verzekeringswezen. — Inhoud van de jaargang 1971.

Oriëntatie, jaargang 1972 - nr. 1.

A. Trine, Ten geleide. — F. Stickers, Nieuw vergoedingsstelsel voor de werklozen. — F. Craninx, De Fondsen voor bestaanszekerheid. — J. Trekker, De middenstand - Derde macht - Wie ? — Flitsen, problemen van sociale actualiteit. — Uit het Staatsblad.

Nederlands Juristenblad, jaargang 1972 - nr. 4.

Mr. A. van den Ende, De faillissementsaanvraag als incassomiddel. — Prof. mr. J.M.M. Maeijer, Een spelletje « Zwarte Pieten » met mr. dr. Ivo A.C. van Haren. — Mr. A.R. Koops/mr. J.C. Houtappel, Nog een eedskwestie. — De advocateneed. — Mr. Th. L. van der Veen, Verhaalsrecht gedupeerde WAM-assuradeur op onverzekerde auto-eigenaar moet duidelijker in WAM worden opgenomen.